

Indhold:

Kronprinsens Amme. — Orlogshavnen i Brest. — Fra Tonslet (med Billede). — Villa Carlotta ved Comerzjøen (med Billede). — De sidste Begivenheder. — Kristiania. — Nyheder.

Kronprinsens Amme.

(Uddrag af Auerbachs „Auf der Höhe.“)
(Fortsættelse fra forr. No.).

Hjemme i Landsbyen havde Valpurgas pludselige Afrejse gjort stor Opsigt. Alle Menneker strømmede til Gemseværten; thi han vidste god Besked om, hvorledes det var gaat til, og han lod sig nok mærke med, at han kunde gjøre Meget, som Folk ikke vilde tro. Han havde naturligvis ordnet det Altsammen, og han havde Bekjendtskaber lige op til Kongen selv. Gemseværten skulde gjerne ville have taget Hansei med sig til Værtshuset strax paa Djebliffet; thi han var idag ligesaa god som et helt Musikkorps, men Hansei vilde ikke gaa strax, og lovede, at han siden skulde komme. Nu var det ham umuligt at gaa hjemmefra. Han vandrede hele Huset igjennem, og stod derpaa længe og saa paa, at Koen spiste. „Et Dyr har det godt,“ tænkte han; „hvor det har sin Næring og sin Krybbe, der hører det hjemme.“ Saa gif han ind i Stuen, nikkede til Moderen og satte sig med Haanden under Kind borte ved Bordet. „Uhret gaar da endnu,“ sagde han pludselig, idet han saa bort paa det gamle Schwarzwalders Stueuhr, „hun trak det op før hun rejste.“ Med disse Ord gif han ud og satte sig under Kirsebærtræet. Han hørte en Gjøg raabe borte i Skoven. „Ja den gjør ogsaa saaledes. Den la'r ogsaa fine Unger opdrage af Fremmede,“ tænkte han ved sig selv, idet han saa til Siden. „Er det da sandt, at hun er borte? Her ved Siden af mig maa hun sidde. Hvorledes kan man da gaa saaledes fra hinanden, naar man hører sammen?“ Han stirrede paa Pladsen ved Siden af sig, men hun sad ikke der. Ude ved Gjerdet stod halve Landsbyen, Store og Smaa, og kigede paa ham. „Jo, Dit Brød er Skam, rigtig faldt i Honning, Far!“ raabte Sebastian, en af hans

Denner, idet han luffede Havedøren op. Hele Skaren strømmede nu ind med ham, de vandrede om allevegne, besaa Haven, Huset, Fjøsset, kortsagt Alt, lugtede paa Nellikterne, satte sig paa den Kløvede Ved. Huset tilhørte nu hele Landsbyen. Naar Glæden eller Sorgen gjør sit Indtog i et Hus, staar Dørene pludselig aabne for Enhver, og Stuegulvet blir en Almenevei. „Hvad vil de alle disse Folk,“ spurte Hansei sin Ven, som havde sat sig ved Siden af ham. „Na! Ingen Ting. De vil blot bese sig. De under Dig alle Din Lykke.“ — „Min Lykke? Jafaa,“ sagde Hansei i en Tone, som vidnede om alt Andet end Lykke. „Nu trode jeg Alt skulde gaat saa godt, men saa kommer dette.“ — „Tænk Du blot paa, at om et Mars Tid kommer Din Kone igjen, og gjør Dit Hus til et Slot, og saa blir Du Kongen No. 2. Hansei lo, men den Latter kom ikke fra Hjertet. Tvertimod, det var ham, som han maatte ud i Skoven, maatte være alene, men han kunde ikke komme bort; thi halve Landsbyen stod om ham og prisste hans Lykke, og se, er det ikke Storbonden, som stanser udenfor Gjerdet? Jo, se, der stiger han af, gaar bort til Hansei, trykker hans Haand, ønsker ham tillykke og siger: „Derfom Du vil kjøbe mere England, saa vil jeg sælge dig det Stykke, som støder op til Dit Hus. Det ligger saa langt fra min Ejendom, at jeg ikke bryder mig stort om det,“ og Landsbysnedkeren, som længe havde tænkt at rejse til Amerika, sagde hurtigt: „Du gjør bedre i at kjøbe hele mit Hus med Jorden til. Du skal faa det for Røverkjøb.“ Nu lo Hansei af ganske Hjerte. Det var jo fortrinlig. Hele Verden kommer og by'r frem Hus og Gaard, Alger og Eng. „Du har Ret, Valpurga! Ja, Du har handlet rigtig,“ sagde han pludselig højt og lydelig, saa Folkene saa paa hinanden, og ikke var paa det Rene med, om det ikke rablede en Smule for Hansei. Han strakte sig, som han var vaagnet af en Drøm og sagde: „Tak, kjære Naboer! Men jeg vil ikke forandre Noget, ikke engang en Spiger i mit Hus, før min Kone kommer hjem igjen.“ — „Det er bra sagt,“ sagde Storbonden, og større Lovtale kan der jo ikke tænkes, end naar Storbonden siger: „Det er bra.“ „Vil I se min Ko,“ sagde Hansei og vinkede til Stor-

bonden. Han var nu blevet den Eneeste, der passede for ham. Denne sagde, at han ikke havde Tid, da han skulde videre, men han lovede Hansei at hjælpe ham med at anbringe sine Penge. Sine Penge? Hvor i al Verden havde han sine Penge? Han har mistet dem! — nej, hvor er de da henne? Han stak Haanden i Lommen. Der er de jo! Saa, nu kunde han rolig og venlig sige Farvel til dem Allesammen. Da de var gaat, havde Hansei intet Andet at gjøre end at krybe op i Kirsebærtræet. Der sad han nu og spiste Bær og saa engang imellem hen til Telegraftraaden, der gif lige forbi Træet. Traaden løber lige til Slottet, tænkte han. Ved den kunde jeg tale med min Kone — naar jeg bare kunde, lagde han til, bøjede sig ud over og berørte Traaden; men hurtig trak han sig forfrækket tilbage. Det maa man jo ikke. „Hansei, hvor er Du?“ raabte en Stemme. — „Her.“ — „Kom ned,“ svarte det. Det var Præsten som talte. Hansei steg ned og nærmede sig med Hatten i Haand. „Jeg ønsker Dig tillykke,“ sagde han. „Kom og gaa med til Værtshuset og lad os drikke et Glas sammen.“*) Hansei saa op og ned paa sig, for at overtøye sig om, at han ikke var blevet en Anden. Bad Præsten ham, om at gaa med og drikke et Glas med ham? Men han tog sig snart op, og vandrede stolt ved Præstens Side ad Værtshuset til.

I Værtshuset blev der nyt Liv, da Hansei kom. Man talte ikke om Andet, end om ham og hans Lykke, og selv følte han sig saa tilfreds, at han tog Pengerullen op af Lommen og vilde tage et Guldstykke og give Præsten det, for at han skulde læse en Messie for Valpurga. Men det var altfor meget, syntes han, det var jo bare Krondalere, og han lod sig derfor nøje med at sige: „Hr. Pastor! Læs en Messie for min Kone og mit Barn, er De snild, jeg skal nok siden betale Dem det.“ Snart kom Skumringen, og den ene Gjest efter den anden forlod Værtshuset. Tilslut sad Hansei og Værten alene ved Bordet. „Nu har alle de Andre præket Dig fuld, vil Du

*) Den katolske Præst er jo altid ugift og lever meget mere sammen med sine Sognefolk end de lutheriske Præster.

nu høre lidt paa mig?" tog Genserværten Ordet: "Jeg mener det dog bedst med Dig, og jeg er just ikke dum heller. Ved Du hvad Du, og Din Kone endnu mere, passer til?" — "Til hvad da?" — "Her skulde Du nedsette Dig, Du, og Din Kone. Jeg har længe nok holdt Værtshus. Naar Din Kone kommer igjen, siger Du Hytten ved Sjøen Farvel, og saa flytter I hid, og har Udkomme baade for Børn og Børnehjørn. Ja nu vil vi ikke snakke mere om det. Men indlad Dig ikke paa noget Andet; det vil jeg raade Dig til. For jeg er Din bedste Ven; det tror jeg, jeg har vist Dig idag, og ikke en Halvskilling vil jeg tjene derved, tværtimod." O, hvor gode Menneskene er, naar det gaar En godt. Det tænkte ogsaa Hansei, da han sad der ved Bordet og stirrede ned i Glasset, som han der vilde læse sin Skjæbne. Pludselig for hans Tanker hen til Valpurga, og det tyktes ham, at det skulde være saa godt at kunne lægge sig til at sove, og saa ikke vaagne, før hun kom igjen. Stuehrets ti dumpe Slag vækkede ham af hans Betragtninger og jagede ham hjemover. Som en Beruset vandrede han gjennem Landsbyen. Alle, som saa ham, hilste paa ham og lykønskede ham, og langt oppe paa Fjeldene talte Alle om ham, mens de sad ude paa Svalen, det vidste han, og han syntes, han maatte dele sig i tusinde Stykker, for at talke Alle. Endelig stansede han ved Hovegjerdet. Han saa bort til Huset. Derinde sad Bedstemoderen og sang den Lille i Sovn:

"Tiden, den er saa lang og bred,
Længere dog en Evighed,"

sang hun i den stille Nat. "Ja, Tiden er lang, det er vist," tænkte Hansei. "Al, hvor længe hun blir borte fra mig." Der faldt ham Noget ind. Han gik med store Skridt henad den Vej, som Valpurga havde fjørt bortad. Han kom til Stenrøsen, hvor hun for fjorten Dage siden havde fiddet, da hun blev syg for ham paa Bejen fra Kirken. Der laa endnu lidt Hø paa Nøsen. Han satte sig paa det og saa udover Sjøen, der glitrede af Maanens Straaler. Alt er ligesaa stilt, som dengang, men da var det Dag og nu er det Nat. "Hvor er Valpurga vel nu henne?" sagde han højt og sprang rask op. Han vil efter sin Kone, han vil løbe hele Natten. Hvor hun vil bli glad, naar han allerede den første Dag kommer ind i Slottet til hende. Nu mere sprang end gik han, men med Centnervægt tyngede Tankerne paa ham. "Hvordan vil det bli, naar Du imorgen maa afsted igjen, og hvad vil Folkene hjemme sige? Hvad vil Bedstemor tænke, som sidder saa alene hjemme med Barnet?" Dog — han gik videre. Pludselig kom en Gysen over ham. "Der kunde komme Nøvere, som kunde plyndre hans Penge, dræbe ham, og kaste ham i Sjøen." Hurtig vendte han om og løb, det bedste han havde lært, hjemover. Hift kommer en Skikkelse ham imøde, han griber efter Kniven. "Er det blot En og intet Baghold, skal jeg nok klare mig," trostede han sig selv. Skikkelsen kom nærmere og nærmere. Den hilser paa langt Hold. Det er et Fruentimmer! Skulde det kunne være Valpurga? Nej, det er ikke muligt! Skikkelsen blir staaende; Hansei gaar rask fremad. "Er det Dig, Esther? Er Du saa sent paaferde?" — "End Du da Hansei?" svarte forte Esther. "Jeg troede, det var en fuld Mand, for jeg hørte, Du talte med Dig selv." "Ja, nu er Du alene," lagde hun til med Smil. — "Dg Du gaar saa alene gjennem Skoven midt paa Natten?" spurte Hansei. "Ja, naar Jngen vil følge mig, maa jeg vel gaa alene," lo Esther. De taug en Stund, begge. Hansei hørte sit Hjerte banke; det var vel af, at han havde gaat saa hurtigt. "Jeg maa hjem," sagde han endelig, "Godnat." Den forstøjede Esther lagde sin Haand fortrolig paa hans Skulder: "Hansei! Jeg tigger ellers aldrig, og jeg vilde heller sulte, end tigge om Dagen; men nu, Du har et godt Hjerte, og det gaar Dig godt. Giv mig lidt eller laan mig et Guldstykke? jeg skal betale Dig det igjen." Hun talte saa inderlig rørende, og Hansei greb allerede iommen efter det Guldstykke, som han havde villet give Børsten, men med et Sæt gjorde han en Armbevægelse, skjød hendes Haand bort fra sin Skulder og sagde: "En anden Gang skal jeg give Dig Noget." Med disse Ord sprang han fra hende, og vedblev at løbe, lige til han kom hjem. I Hytten brændte der endnu Lys. Bedstemoderen sad ved Buggen med Haanden under

Kind. "Hvor har Du været henne saalænge?" spurte hun. — "Jeg ved det ikke selv." — "Nu er vel Valpurga allerede i Seng." — "Kan nok være; med fire Hester gaar det fort." — "Hør, hvor Koen rauter ude i Hjøset. Staffars Dyr, det er ikke vant til at være alene. Det er strækeligt, hvor det bærer sig. Gaa ud og se til det, er Du snild." Hansei gik ud i Hjøset, og saalænge han var hos Dyret, taug det stille; men saasnart han gik fra det, begyndte det paa den gamle Vise igjen. Han vendte derfor tilbage til det, talte for det, som det skulde være et lidet Barn, og klappede det, og nu var det roligt, ligetil han var kommet ud af Døren, men da begyndte det at brøle endda værre. Han maatte altfaa ind igjen, lagde dejligt, friskt Foder for det og satte sig paa en Kasse hos det. Om Lidt lagde Dyret sig og sov ind, og snart sovnedes Hansei ogsaa. Han var overtræt, og det var ikke andet at vente; thi neppe havde vel noget Menneske oplevet saa Meget paa en Dag som han.

Da Valpurga den næste Morgen vaagnede, huffede hun ikke Andet, end at hun var hjemme. Først lidt efter lidt traadte Gaardens Begivenheder klart frem for hendes Tanker. Hun stod rask op, lænede sig ud af Binduet, og blev længe liggende saaledes og skuede ned paa det for hende fremmede Liv. Snart fik imidlertid hendes Tanker Retning hjemad. Hun hørte, hvorledes Kliserne, som Mor tændte Ild paa med, knistrede. "Mælk har vi i Huset, for nu har vi jo en Ko! O! hvor Mor vil være glad ved at kunne faa mælk igjen, og naar man hjemme tænder Ild paa Skorstøtten, saa tænker man paa mig, og Stærerne i Kirkeværket pludrer: Vor Madmor er borte, og en Ko er kommen istedet." Valpurga lo nu højt og Tankerne fløj videre: "Min Hansei sover langt ud paa Morgenen. Man maa altid vække ham, ellers sover han gerne til det ringer til Middag. Han vaagner aldrig af sig selv. "Solen brænder Gul i Sengen Din, Hansei! Staa op!" raaber Mor; han strækker sig, staar op og gaar ud til Brønden og vasker sig, og nu spiser de Suppe sammen, og Barnet faar sin gode Mælk. Naar jeg bare havde set rigtig paa Koen! Nu henter Hansei Foder hos Genserværten. Bare han nu ikke lar sig snyde af ham, for det er en stor Skjælm. Dg Hansei vil føle sig saa forladt, meget mere forladt end mit kjære, lille Barn. Men Gudskelov, han har nok at gjøre. Det er godt Fiskevejr idag, saa han gaar ikke til Skogen. Nu springer han i Baaden, Narene slaar i Vandet og han rejser ud at fiske." Valpurga vilde tænke videre, men saa kommer Frøken Kramer, og har saa travlt med at fortælle, at hele Hoffet ikke gjør andet end taler om, at Dronningen havde kysset hende. Før Valpurga fik Tid til at svare, hørte hun det begyndte at røre paa sig borti Buggen. Den Lille var vaagn, og hun tog ham derfor op, lagde ham til Brystet og sang med klar Stemme:

Vi to! vi er forbundet,
Alt Fremmed er forbandet.
Vi glade begge ere,
Naar vi kan sammen være.

Da hun havde endt og lagt Barnet i Buggen igjen, saa hun sig om. Ved Døren stod Kongen og Livlægen. "Men Du synger jo udmærket," sagde Kongen. "Al!" svarte Valpurga, saa til Husbehov, men udmærket er det just ikke." Kongen og Livlægen gottede sig nu ved at betragte den lille Prins. "Det er dog noget ganske Andet, naar man ser i sit Barns Dje ved Dagslys," sagde Kongen og Valpurga lagde til: "Ja, ved Dag ser Verden ganske anderledes ud for En. Der har Hr. Kongen sagt et sandt Ord." Jngen svarte hende, og Kongen smilte, idet han fjernede sig med Livlægen. Frøken Kramer indprægede nu Valpurga paa en forsigtig, men indtrængende Maade det første Bud: "Du maa ikke tale til Hans Majestæt Kongen eller Hendes Majestæt Dronningen, uden de spør Dig om Noget." — "Det er i Grunden ganske godt, det! Saa faar de ikke høre noget Upassende. Ja, men det er virkelig ganske godt indrettet, det," raabte Valpurga til Frøken Kramers Forbauselse; "det skal jeg mærke mig."

Hoffets Damer havde imidlertid forsamlet sig i Pavillonen til Frokosten. Her sladrede de nu alt hvad Kemmer og Løj kunde holde, og snart var Talen om Dronningens overdrevne Følsomhed, at hun havde kunnet nedværdige sig til at kysse den simple

Bondekone, og saaledes gjøre sit til, at en saadan Ure tabte sit Værd; snart vidste de at fortælle, at det vist var en List af Livlægen med denne Umme fra Landet, beregnet paa at han gennem hende skulde kunne vedligeholde sin Magt over Dronningen, snart var det den forestaaende Daabshøjtidelighed, der var paa Tale, hvem der skulde være Fadder osv. Pludselig hed det: "Der er Kongen!" Grupperne delte sig nu, og man stillede sig op i to Rækker og hilsede paa Kongen. Denne besvarte venlig deres Hilsen, mens Overmarschallen rakte ham en Pakke Telegrammer, som han øjnedes igjennem. Derpaa satte man sig til Bordet.

Det var ligesom der raadede mere Tvang ved Hoffet, naar det opholdt sig i Byen, end naar det var paa Lyflottet. Man talte derfor ganske sagte ved Bordet. "Grevinde Irma," sagde Kongen til en ung, smuk Dame blandt Hoffstøtterne, "jeg anbefaler Dem Valpurga. Det er en Figur for Dem. De kan lære mange snuffe Sange af hende, og lære hende nye igjen." — "Tat, Deres Majestæt! Vil Deres Majestæt være saa god at give Befaling til, at Overhofmesterinden tillader mig til enhver Tid at gaa til Hans Kongelige Højhed Kronprinsens Gemakker." — "Vil De være saa god at besørge det, min kjære Rittersfeld!" henvendte Kongen sig til Overhofmarschallen. Samtalen kom nu udelukkende til at dreje sig om Valpurga, indtil man bragte Kongen Kvæerne. Han fløj dem hurtig igjennem, og raabte: "Den sladdervorne Presse! Her staar der allerede om Dronningens Kys i Morgenbladet." Hans Kys blev mørkt, og man kunde se, at baade Tingen og dens Bekjendtgjørelse var ham imod. Efter en Stunds Forløb sagde han: "Mine Damer og Herrer! Jeg maa bede Dem om at sørge for, at Dronningen ikke faar det at vide." Med disse Ord rejste han sig fra Bordet og gik. Sladderer fik nu Overhaand igjen, og Emnet var: "Hvad skal det betyde, at Grevinde Irma skal have fri Udgang til Kronprinsens Gemakker?" (Fortættets).

Orlogshauben i Brest.

(Af Kaptajnlojt. Müller).

Den franske Marine har i Brest en af sine fornemste Orlogshaube. Naar man fra det af forskjellige store Spilag bekjendte Farvand udenfor Den Duesant styrer søndenom denne D ind mod Ost, ser man snart Indløbet til Brest at aabne sig og skimter langt inde de svære Skibsfrog og høje Mastetoppe. Indløbet er temmelig trangt og strækker sig i nogen Længde ind mod Brest, indtil det kort vestenfor denne By udvider sig mod Syd og Ost til et særdeles stort og rummeligt Bassin, der udflyder forskjellige Arme dybt ind i Landet. Indløbets nordlige Bred fortsættes i samme Retning i en betydelig Strækning, danner det store Bassins nordlige Grænse og gjenemskjæres af Floden Pensild, ved hvis Udløb ligger Orlogsværftet, omkring hvilket igjen Byen har grupperet sig.

Værftet er anlagt i Ludvig den 14des Rejseringsstid under Colberts Ministerium, og de meget udstrakte Fæstningsværker, der indeholder ikke alene Marinens Anlæg, men ogsaa Søværns-parten af den private Bebyggelse, er paa samme Tid udført under Bauhans Ledelse. At onskabe det trange, af ret anseelige og meget stejle Klippebredder omgivne Flodleje maa have været et kæmpemæssigt Arbejde; thi hver Fodbred Terræn maatte udmineres af den haarde Klippe. Værftet strækker sig derfor ogsaa i Hovedsagen kun som et smalt Baand langs begge Flodbredder, medens dog enkelte betydeligere Indskjæringer hift og her danner rummelige Dokke og Bassins. Størstedelen af Bygningerne ligger paa de lave, af Klipper udhuggede Bredder; men enkelte, hvoriblandt de storartede Maskinværksteder, er anlagte oppe paa selve Klipper og staar ved stejle og lange Trapper i Forbindelse med de nedenfor liggende Dele. Selve Byen er i Hovedsagen anlagt paa Højden rundt om Værftet, og Forbindelsen mellem de paa de modsatte Flodbredder liggende Bydele var indtil for faa Aar siden meget besværlig, da den alene kunde ske ved en møjsommelig Redfigning paa den ene Side, Overfæring over Floden og

en ligesaa mæssig Opstilling paa den anden. At forbinde de to Bydele paa en let Maade, saaledes at Skibsfarten paa Floden ikke hindredes, var i lang Tid kun et fromt Ønske; men Spørgsmaalet har i de senere Aar paa en særdeles heldig Maade fundet sin Løsning, idet en kjæmpe-mæssig Svingsbro i en svimlende Højde spænder over den nedenfor liggende Flod. Broen, der kan regnes til et af de mærkeligste Arbejder af denne Art, bestaar af to Halvdele, der mødes midt over Floden og paa uhyre Platformer kan svinges tilfide for at tillade Krigsskibenes høje Mastetoppe at komme igjennem.

Værftet selv frembyder ellers Intet af særdeles Mærkværdighed. Der findes alle til en Flaadestation sædvanligt hørende Indretninger samt Bygninger, og der var paa den Tid, disse Bemærkninger bleve nedskrevne, nemlig i Juli 1868, under Bygning et svært Pantserfjib samt et Par pantsrede og med svært Skjots samt Dobbeltfjib forsynede Flaadebatterier. Yderligere tiltrak det nye fra Amerika ankomne flydende Batteri „Anondaga“ sig adskillig Opmærksomhed. Dette Fartøj, en Efterligning af Gricksfons Monitorer, forsynet med to Taarne og fire Kanoner samt Dobbeltfjib, var affødt de nordamerikanske Fristaters Regjering, efter hvad der sagdes, for den uhyre Sum af 8 Millioner Francs. Fartøjet er vel bekendt fra den sidste amerikanske Krig, deltog i Angrebene paa Fort Fisher ved Wilmington og har paa sit agterste Taarn et meget tydeligt Mærke efter et fiendtligt Spidsprojekt.

Hvad der imidlertid frembyder sig som den største Mærkelighed, henhørende under Marinens Indretninger i Brest, er de Opdragelsesanstalter, som der forefindes. Naar undtages Exercerstolen, der holdes paa et Skib i Toulon, er Alt vedrørende Marinens Personales Undervisning og Uddannelse henlagt til Brest. Paa Tredækkeren Valmy, nu ombøbt til Barda, har den franske Marine sin Søkadetskole. Denne optager omtrent 200 Elever i Alderen fra 13 til 15 Aar. De gennemgaa Skolen i to Aar, holdes under meget streng Disciplin og undervises ikke alene theoretisk og praktisk i alle Fagstudier, men har tillige at lære adskillige Videnskaber, henhørende under den almindelige Dannelse. Deres Penjum er temmelig omfattende og synes neppe grundigt at kunne læres paa den korte Tid af to Aar. Beretteren havde Anledning til at overvære en Del af Examen i Astronomi, Literatur, Historie samt Remi, men fik derved kun et flygtigt Indtryk, som ikke tillader at fælde nogen bestemt Dom. Der hører til Skolefjibet et Sejlfjib og en Dampforvet, ombord paa hvilke Kadetterne oplæres i alt Praktisk, deres Fag vedrørende, og det synes, at denne Del af deres Undervisning er særdeles vel indrettet, skjønt den korte Tid og andre Omstændigheder ogsaa her stiller sig i vejen for at uddanne dem til praktiske Sømand. Paa denne Mangel hodes imidlertid derved, at Kadetterne efter endt Kursus paa Barda sendes ombord paa et søgaaende Skib, for Tiden Jean-Bart, hvorfra de overgaa til elever og efter to Aars Sotjeneste som saadanne er færdige til Ansættelse som Officerer. Systemet er her kun omtalt i flygtigt Træk; det kan visseelig have sine Fordele, men synes dog ogsaa at lide af forskjellige Mangler.

Mere fuldkomment synes derimod Systemet for Matrosenes Opdragelse at være, og det er dette, som især er Gjenstand for disse Linjer. Forældreløse Børn af Sømand, ligegyldigt om disse har tilhørt Orlogs- eller Handelsmarinen, optages i en Alder af 7 Aar paa det saakaldte etablissement des pupilles, for saa Aar siden grundlagt af Kejserinden. Denne Anstalt har meget udstrakte Bygninger, særdeles vel indrettede for Djemedet. Børnene bor der, klædes og fødes paa offentlig Bekostning. De er uniformerede som Marinens Matrosar, ser godt ud og synes i Regelen at være sunde, kraftige og tilfredse. Naar man besøger deres Etablissement, gjør man det første Bekjendtskab med dem ved at se et Par af disse Smaafolk, som med Bajonet ved Siden og Gevær paa Skulderen vandrer op og ned som Skildvagter foran den store Port. Hjet dvæler med Velbehag paa de smaa Skuffelser, som med god Holdning og med nøjagtige Tempo paa militær Vis hilser den Indtrædende, medens de mørke Øjne aabent og frejdigt rettes paa ham fra de friske, rødmissede Barneansigter. Naar man er

kommen ind ad Porten, befinder man sig i en mindre, brolagt Gaard, overalt omgivet af Bygninger. I disse findes Dplag af Klædningsstykker for de Smaa og ved Siden Værelser, hvori Klæderne forfærdiges eller istandsættes. Et Par soeurs de charité fører Opsyn paa dette Sted, og den mest fuldvendte Orden og Renlighed hersker her som i enhver anden Del af det temmelig vidtløftige Etablissement. Nedenunder finder man et Par Spisefale, forsynede med Borde og Spiseredsfaber som tilskibs, og tilstødende disse Rum et stort og luftigt Kjøkken, hvor atter en soeur de charité præsidere over de store, klædfurede Kobberkar, hvorfra en indbydende Duft af en kraftig Kjøddret stiger Besøgeren imøde. Gaar man igjennem denne Bygnings aabne Midtparti, kommer man ud paa Anstaltens store Exercer- og Legeplads, hvor paa visse Tider af Dagen alle Børnene er at se i fuld Dvæse.

Skolen tæller 500 Elever i Alderen fra 7 til 13 Aar, og alle disse vare ved Beretterens Besøg opstillede til Geværexercitie. Børnene udførte sine Dvæser med en mageløs Præcision, gennemgik ethvert Haandgreb, marscherede, formerede forskjellige Afdelinger og udførte Alt, hvad der hører til en fuldstændig Infanteriexercitie. Derefter opstillede enkelte Afdelinger til Bajonetfægtning og Hugning med Kjepe samt til forskjellige gymnastiske Dvæser, hvilket Alt udførtes med en Lethed, Regelmæssighed og Stilhed, som var i højeste Grad beundringsværdig.

Ved Gaardspfadens Udkant er opstillet en Efterligning af et Skibs øverste Del med Dæk og tre Masten med fuld Taffellage. Over det hele Dæk er spændt et Net, bestemt til at optage dem, som maatte falde ned fra Vejret. De næste Dvæser foretoges paa dette Skib. Drengene beslog Sejl, gjorde dem los, hejste og bjergede. Enkelte af dem agerede Underofficerer og brugte sine Baadsmændspiber, og man saa kun paa hver Top en voksen Matros, som vejlede Børnene, medens en Baadsmænd paa Dæk kommanderede de forskjellige Evolutioner. Til sidst samlede alle Børnene — atter under Gevær midt paa Pladsen og defilerede derpaa flere Gange rundt forbi sin Chef, en lieutenant de vaisseau, for hvem de alle syntes at være stor Godhed. I Spidsten marscherede 4 til 6 Dreng med Fjølter og derefter ligesaa mange Tamburer med Trommer. Dette var Skolens Musikkorps, som viste sig ogsaa i denne Henseende at være særdeles vel oplært. Vagefter kom Divisionerne under Gevær og til sidst 4 Bjerghoubtjser, trukne og betjente af sin ungdommelige Besætning.

I en til den store Plads stødende Bygning vare Skoleværelserne og de store, luftige Soveværelser. I disse havde hver Dreng sin vel opredte Jernseng med et lidet, aabent Klædeskab ved Siden. Ogsaa her herskede den største Renlighed og til det Yderlige grænsende Orden, og man fik i det Hele Indtrykket af at have besøgt en vel ledet og vel organiseret Anstalt, hvor Børnene ikke alene befandt sig vel og vare tilfredse; men hvor Intet forsømtes for at uddanne dem i Alt, hvad der kunde gjøre dem stikfede til deres fremtidige Bestemmelse.

Saa snart en af disse saakaldte „pupilles“ har fyldt sit 13de Aar, gaar han ombord paa Linieskibet Inflexible og bliver mausse eller Lærling. Dette Skib, som fortsætter og fuldender den paa etablissement des pupilles paabegyndte Opdragelse, optager 900 Dreng, som forbliver der i 2 Aar. De har foruden Kost og Klæder ogsaa en vis liden Løn, lærer at læse, skrive og regne og undervises ikke alene i alt Slags Matrosarbejde, men ogsaa i forskjellige Færdigheder, som kan være en Sjømand nyttige. Et Sted ser man en Afdeling tilhugge Lømmer; de er forsynede med et Slags Pantser af Blik over Fjølter og Ankler for ej at kunne bestadige sig. Et andet Sted ser man dem kalfatre, hvoile, smede, dreje, sy Sejl; atter et andet Sted ser man dem knobe, splidse, lægge Matter, ffjære Taljer, kort udføre Alt, hvad der hører til Matrosens Tjeneste. Viser en Dreng sig særdeles opvakt og lærenem, kan han sendes ombord paa Barda for der at gennemgaa Kadetskolen og senere blive Officer.

Til Inflexible hører tvende Brigge omtrent som vor Lærlingbrig, Statsraad Gricksen. Disse sejler daglig til bestemte Tider omkring paa Havnen og manøvreres da alene af Lærlingerne. Beretteren fik ved den kommanderende Admirals

Velvilje Anledning til at deltage i en saadan Dvæsestur. Manøvreren var god, Alt vel indøvet, enhver Evolution og ethvert Arbejde udførtes med samme Hurtighed og Præcision, som havde været saa betegnende for hvad man havde set hos les Pupilles og paa Inflexible; kun savnedes den Stilhed, man her havde været vant til; men dette maa ogsaa være den vanskeligste Sag at drive hos Dreng og navnlig hos dem, som tilhører en saa livlig og talende Nation som den franske.

Efter to Aars Ophold paa Inflexible gaar Lærlingerne under Navn af naviges ombord paa udrustede Skibe eller paa Tredækkeren Bretagne, bestemt til Skolefjib, hovedsageligt for de saakaldte apprentis marins, unge til Sotjenesten udførelse Mænd, som der oplæres i sin Tjeneste. Til Bretagne hører en stor dækket Korvet, der benyttes som Dvæseskib for de paa Tredækkeren Embarkerede, og som ligesom Inflexibles Brigge foretager daglige Sejlture paa det til saadanne Dvæser fortrinligt stikfede store Bassin.

Idethele faar man det Indtryk, at den franske Marines Søfolk, Matrosar og Underofficerer opdrages paa en Maade, som Intet lader tilbage at ønske. Det kan ikke fejle, at de maa opnaa fuldstændig Kundskab og Dygtighed i enhver Del af den Tjeneste, de har at udføre, og naar til den Uddannelse, de har faaet i Brest, kommer den, som meddeles Søartilleristerne i Toulon, synes det, som om den franske Marine Intet har undladt for at skaffe sine Besætninger en Dygtighed, som neppe overgaaes af nogen anden Nations Orlogsgaster. Om det franske Folk i det Hele har Tilbøjelighed eller Anlæg for Søen, er en anden Sag; men vi har før Revolutionen set den franske Marine med Held maale sig med Havets Beherskere, Engländerne, og det vil alene være en kommende Krig forbeholdt at vise, om Franskmændenes omhyggelige Udvikling kan opveje deres fjælle Rivalers naturlige Anlæg, hvilke — vel at mærke — dog heller ikke mangler Understøttelse ved hensigtsmæssige Opdragelsesanstalter.

Fra Constat.

Constat, maasse mest bekendt af N. N. Østgaard's friske Skildringer i „En Fjeldbygd,“ ligger højt oppe i Østerdalen. Bygdens temmelig brede Dalføre gennemstrømmes af Glommen, der paa Grund af Terrænets svage Hældning løber stille og rolig gennem Dalen. En Tid af Aaret frembyder Bygden et ejendommeligt Skue, nemlig i Flomtiden. Denne indtræffer sædvanlig i Juni eller Juli, naar Isen paa Aursunds-Søen og de andre nærliggende Fjeldvande i Nord for Nøraas, hvor Elvens Kilder er, løser, og Snemasserne i de omliggende Fjelde optør; Vandet stiger da snart over Elvelejet og overstrømmer de flade Egne og Marker, saa Dalbasinet fremviser en stor Indsø med mange Holmer, hvorpaa Gaardene sædvanlig ligger. De grønne Trætoppe i sin Baarpragt titter op over Vandfladen, og det er fornøjeligt, naar Birkeløvet nys er udsprunget, og Hæggen dufter som bedst, at sidde og ro mellem Træstammerne. Men stiger Glommen over det sædvanlige, begynder den ene Holme efter den anden at blive uhyrlig, og Gaardenes Beboere har da ingen anden Udvej end at flytte med alt Levende saa hurtigt som muligt; og da tage de almindelig Vejen til Sætrene, forsaavidt som Creaturene kan klare sig tilfjelds; i andet Fald faar Benner og Raboer tage sig af dem. Det er et Parti af Bygden, set under en saadan Overstrømmelse, som vort Billede fremviser. Den lange Bro, der fører over Glommen, er, som vi ser, farlig truet; thi Vandet har ikke langt igjen til Brohovedet; og er en saadan Fare nær forhaanden, saa varer det ikke længe, førend Rirkeløfferne toner gennem Dalen, og Mmuen ved godt, hvad dette betyder; den famler sig nemlig for at redde Broen ved dels at afrive Plankeverket for at skaffe Vandet lettere Gjennemløb og ved dels at lægge tunge Gjenstande paa den. — Den største Gaard, som ligger ved Enden af Broen, er Nebby, der er bekjendt som et komfortabelt Sted for Rejsende, da Gæstgiveriet i en Række af Aar har været der. Paa den anden Side af Elven, hvor en Del større Slaatenge og Marker ligger, staar den store Flade under Vand. Kun Gaarde, Holmer og Træer er at se, ligesom hist og her Taget af en Hølade stikker op

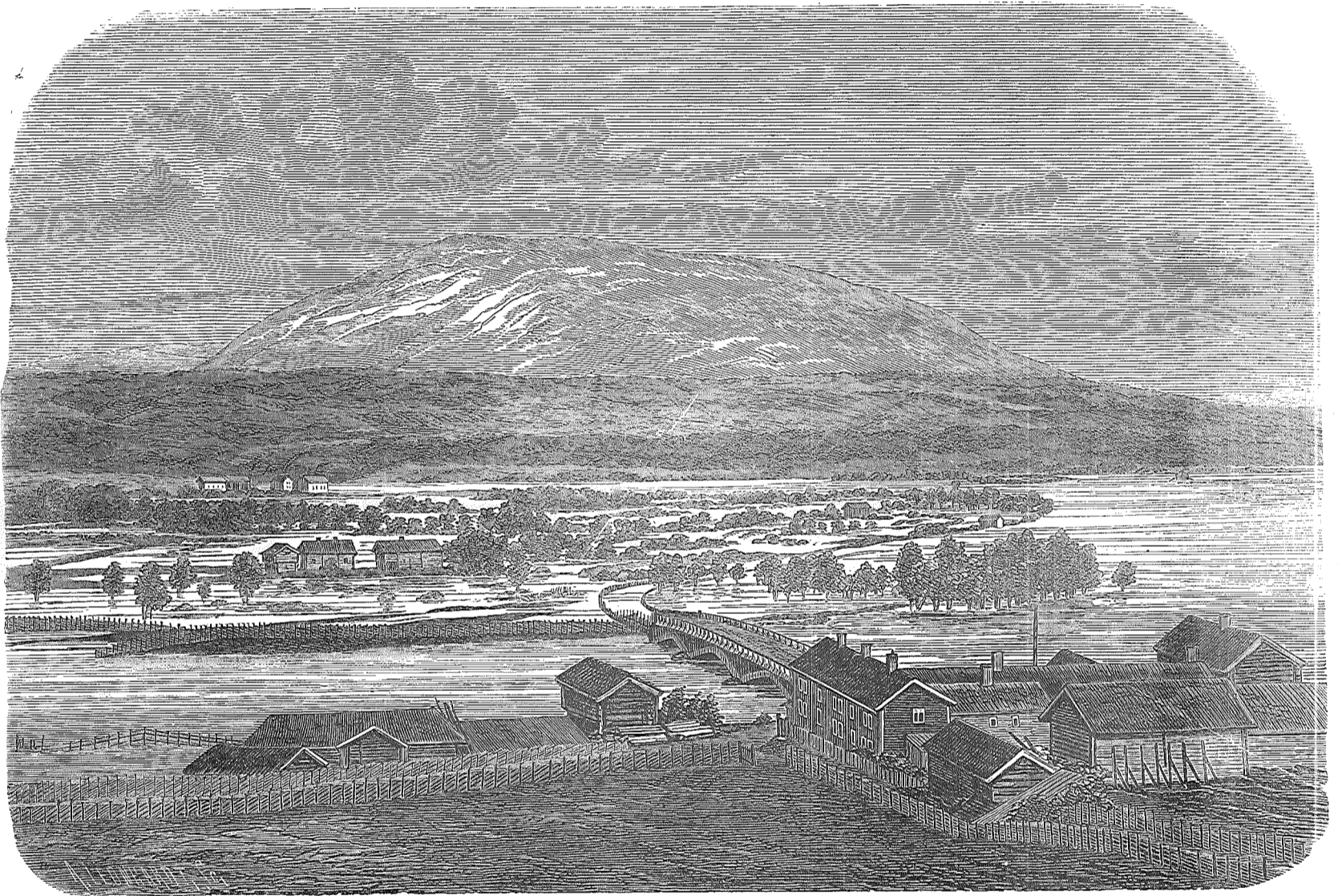
af Vandet. I Baggrunden hæver Tronffjeldets mægtige Ryg sig, hvortil Overgangen fra selve Dalbunden dannes af en temmelig lang Skovlid.

Det ejendommelige Præg ved det østerdalske Fjellid, som Østgaard saa fortræffeligt har malet i sine Billeder fra Østerdalen, har endnu for en stor Del vedligeholdt sig. Vel har den mørke Bækkelse ogsaa fundet Vej hidop og fortrøblet og forfuet Meget, som ellers vilde have staaet frit og rankt; men paa den anden Side maa man heller ikke forbylde den glædelige Kjendsgjerning, at en Del af Folket har været for kjærnesundt til at kunne gaa med paa den fanatiske Kamp mod en menneftelig og folkelig Dplysning, som er egen for Bækkelsen; og denne lille Flok, tør vi tro, vil med Begjærlighed flokke sig om en levende Folkeoplysning, naar denne, som vi helst ønsker det, i Skikkelse af en Folkehøjskole kommer til Dalen. r.

De sidste Begivenheder.

Det har allerede i længere Tid været forudsat og forudsagt, at Spanien nærmeste sig en Revolution. For et Par Maanedere siden rygtedes det, at Regjeringen var kommet paa Spor efter en vidtforegret Sammensværgelse inden Armeen, hvorved det blev nødvendigt at gribe til de mest energiske Forholdsregler; Dronningens Svoger, Hertugen af Montpensier, som bestyldtes for at staa i Forbindelse med de Misfornøjede, maatte forlade Landet, og en hel Del højtstaaende Officerer blev arresterede og landsforvisse. Siden har det imidlertid været stilt lige til de sidste Uger, og under den almindelig herskende Uvisshed og Uklarhed i alle Efterretninger, som vedkommer Spanien, kunde enddog den Formodning gjøre sig gjældende, at de oprørste Bevægelser inden Hæren kun havde været et Dvspind af Ministeriet, som brugte dette Paastud for at skaffe sig fra Halsen endel besværlige Vidner ved dets ukonstitutionelle Fremfærd. Nu er det atter brudt løs, og denne gang har Bevægelsen strax antaget et saadant Omfang, at der ikke kunde være Tvivl om dens alvorlige Betydning.

deling erklærede sig for Opstanden, og selve Staden Cadix, hvis Kommandant forblev Regjeringen tro, skal efter et kort Bombardement være faldet i Oprørernes Hænder, da Tropperne lod Kommandanten i Stikken. Ifølge andre Beretninger skal derimod Cadix fremdeles holde sig, og overhovedet hersker der nu som altid, naar det gjælder Spanien, den største Uvisshed med Hensyn til Sagerens virkelige Stilling, da den ene Efterretning idelig modsiges den anden, og man er henvist til blotte Nygter, der for det meste kommer til os gennem franske Blade, af hvilke nogle (de officielle) lader sig det være magtpaaliggende at stildre Forholdene i det for Regjeringen gunstigste Lys, medens andre (Oppositionspresen, der tilbids staaer i Forbindelse med Fjærerne for den oprørste Bevægelse), behørig overdriver Alt, hvad der taler for Opstandens Fremgang. Saameget synes imidlertid sikkert, at en stor Del af Hæren og Flaaden har erklæret sig for Oprørerne, at disse er bleven Herrer i Spaniens to sydligste Provinser, Andalusien og Granada, at den i Sommer til de kanariske Der forviste Marschal Serrano staaer her i Spidsen for en betydelig Oprørshær, og at ogsaa Spaniens nordligste Provinser, Katalonien og Arragonien, befinder sig i fuld Opstand. Gonzales Bravo

Fra Canset i Romtiden.

Villa Carlotta ved Comerisjøen.

Nu, da Vinteren flytter ind hos os, er det en vemodig Glæde at se Bud fra de Steder, hvor Sommeren nu har sit yndigste Behag; i Italien er Maanederne September, Oktober og November de skønneste; da har Heden lagt sig, da er det anden Gang Baar og Sommer midt under Indhøstningen; tre Aarstider støder sammen. Villa Carlotta ved Comerisjøen tilhører den for sin Kunstsans berømte Slægt, det regjerende Fyrstehus af Sachsen-Meiningen; men den rige Udfmykning skyldes de oprindelige Ejere, Greverne af Sommariva. Her findes Thorvaldsens verdensberømte Alexandertog, som var bestemt til Napoleon den Førstes Intog i Rom, men som blev kjøbt af den sidste Greve af Sommariva, da Napoleon ikke kom. Her findes ogsaa flere af Canovas ypperste Arbejder.

Det er ejendommeligt for de spanske Forhold, at det i Regelen har været fra Hæren, at de oprørste Bevægelser har havt sit Udspring. Da Marschal Narvaez i 1866 afløste O'Donnell, begyndte han derfor ogsaa sin Virksomhed med at rense Armeen, saavidt muligt, for alle oppositionelle Elementer; flere Tusinde Underofficerer og et stort Antal høiere Officerer blev afskedigede. Hans Efterfølger, Gonzales Bravo, har set sig nødt til at gaa videre paa den saaledes betraadte Vej; men Stemningen i Hæren er derved ikke bleven bedre, tværtimod har Utilfredsheden stadig voreet, og efter den sidste store Jagt, som Gonzales Bravo lod anstille paa de misfornøjede Generaler, har det jevnlig været berettet, at Regjeringen stødte paa Modstand hos de højeste Militære, som ofte vægrede sig ved at modtage de Poster, hvortil de udnævntes.

Det synes, som om Opstanden denne gang har været længe og planmæssig forberedt. De mange landsflygtige spanske Partihybbinger, der var spredte over hele det vestlige Europa, forlode som efter et givet Tegn sine Tilflugtssteder for at begive sig tilbage til sit Fædreland, og paa samme Tid lyffedes det de i Sommer til de kanariske Der forviste Generaler at undslippe paa et Koffaribistib og at lande ved Cadix, hvor deres Ankomst gav Signal til Bevægelsens Udbrud. Hele den der stationerede Flaadeaf-

indgav sin Afsted i de første Dage, efterat Oprøret var brudt ud, da Dronningen erklærede, at hun under disse Omstændigheder behøvede en General i Spidsen for Regjeringen, og til hans Eftermand udnævntes Don José de Concha, Marquis af Havana. Denne Statsmand regnes for at høre til Oppositionen og har tidligere optraadt blandt det friske Partis Ledere, saa at hans Udnævnelse vel maa opfattes som en Indrømmelse fra Hoffets Side, et Forsøg paa at berolige den ophidsede Stemning ved et imødekommende Skridt. Men, som de fleste saadanne Indrømmelser ligeoverfor den vøgende Revolution, er den kommet forsent, og Marquisen af Havana har maattet trække sig tilbage efter saa Dages Regjering, hvorefter et nyt Ministerium er dannet under Forsæde af General Pezuela.

Hvorvidt Oprørerne er bleve enige om at opstille bestemte Fordringer, og hvilke disse er, derom ved man for Øjeblikket intet sikkert. Ifølge en Efterretning fra Madrid til et Wienerblad skal Opstandens Fjærere have forelagt Dronning Isabella sine Betingelser, der lyder paa, at hun frasiger sig Thronen til Fordel for Kronprinsen, som endnu er et Barn, og at Kortes indkaldes som nationalkonstituerende Forsamling. Men hvorledes det end forholder sig hermed, saa er det rimeligt, at deres Fordringer vil vøge

med deres Held, og det er den almindelige Mening, at Opstandens Sejr vil medføre det bourbonske Fyrstehuses Fordrivelse fra Spanien.

Times har hilst Opøret med en ledende Artikel, hvori det paa det strengeste fordømmer Gonzales Bravos frihedsfiendtlige Politik og ytrer sin Glæde over, at det Slag, der saalænge har truet, endelig er faldt ned paa de Skyldiges Hoveder." Times haaber, at Dronning Isabella, naar hun vender tilbage til Madrid, (hun var paa en Rejse, da Opstanden brød løs), vil finde Portene lukkede, som i sin Tid Tarquinius Superbus, da han fra Ardea vendte tilbage til Rom, eller at hun maatte strax vil begive sig over Pyrenæerne for at gjæste Frankrige paa længere Tid, end hun havde isinde, da hun vilde besøge Kejser Napoleon i Biarritz. Dgaa den belgiske og præsidentiske Regjeringspresse ytrer megen Glæde over Opstanden og ønsker den al mulig Fremgang. Dg det er unegtligt, at det spanske Folk har havt god Grund til at rejse sig mod en Regjering og et Hof, som idelig har stuet dets

Meget paa et Forbund med denne Magt. Er Opstanden en Streg i hans politiske Regning, saa kan det ialfald ikke være nogen stor Streg, og det er ligesom latterligt, naar et præsidentisk Blad gaar saavidt, at det mener, at den spanske Revolutions Sejr vilde være ensbetydende med Sikringen af Europas Fred.

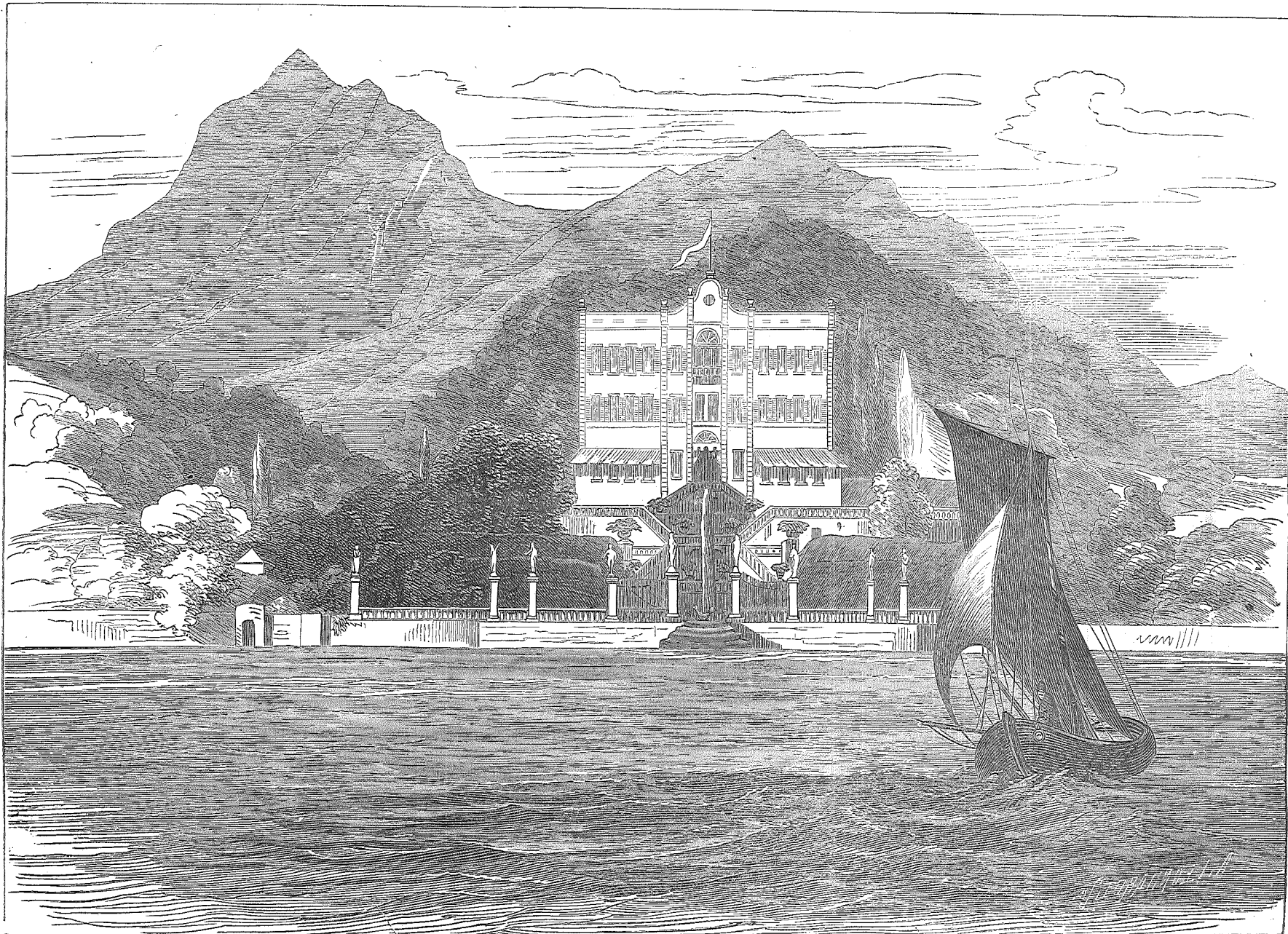
Kristiania.

Den 3 Oktober 1868.

Aftenbladet har fra kirkeligt Folkeblad indstøvet en Sag for den store Offentligheds Domstol, som synes os den vigtigste, vort Land paa lange Tider har havt. Derfor er det at haabe, at Folket i By og Bygd tager sig af den, og at Bladene rundt om gjør sig til Udtryk for hvad derom tænkes og tales. Sagen er det Angreb paa Troesfriheden, som vort Universitet har gjort sig skyldig i, og offentlig vedkjender sig, idet Hr. Professor Gisle Johnsen

til de Disciple, som mere end Andre trængte at begynde i Kjærlighed! Vi tror der er kun en Mening om, at en saadan Tvang er en Fornægtelse baade af den fri Videnskabelighed, som burde være Højstolens øverste Maal, og af Samvittighedsfriheden, som der burde have et Asyl fremfor paa noget andet Sted i Landet.

Men hvor er den ikke tillige taabelig! Er der noget, som hæver Sjelen til Frihed, saa er det Forsjælgelse, og har den kirkelige Anstaltelse ikke før havt mange Disciple ved vort Universitet, saa kan man da være vis paa, at den saar dem efter denne Dag, — hvortil vi af Hjertet lyfter den! Thi Modsetninger bringer Liv, og Livet Klarhed. Det er nu desværre engang ikke saa, at Dyr. Prof. Gisle Johnsen og Pastor Julius Brun er de Eneste, som ejer Klarheden. Saadan besteben Tro bliver især paafaldende, naar man ved, at den Mand, de Herrer maaler sig med, naar de tildømmer sig selv Klarheden og ham Uklarheden, er den hæderstrøede Dsling som vel neppe Nogen nu længer, hvad de saa forresten kan have at sige om ham, betænker

Villa Carlotta ved Comerfjæen.

Lidid og vist sig som et villigt Medskab for den mest lysrædte Gejstlighed. Men det er, at dømme efter tidligere Erfaringer, vistnok meget tvivlsomt, om en Revolution vil bringe Spanien nogen sand Fremgang. Dg hvad den belgiske og præsidentiske Regjeringspresse angaar, da er, som man kan vide, Grunden til den Sympathi for den spanske Opstand ingenlunde at søge i nogen Kjærlighed til Folkfriheden, men alene deri, at Opstanden antages at gjøre en Streg i Kejser Napoleons politiske Regninger. Der har allerede længe været Tale om et nærmere Forbund mellem den franske og spanske Regjering, og netop som Opstanden brød løs, befandt Dronning Isabella sig paa en Rejse for at møde Kejser Napoleon, ved hvilken Sammenkomst man da mente, at Alliancen endelig skulde istandbringes. De Planer, som knyttede sig hertil, er nu foreløbig røgne i Lyset, og det er usikkert, saafremt Revolutionen fejrer, i hvad Forhold de nye Magthavere vil stille sig til Frankrige.

Men Spaniens Hjelpekilder er smaa, og Kejser Napoleon kjender dem for godt til, at han skulde have bygget

og Læreren ved Pastoralseminariet Hr. Pastor Julius Brun har givet en Kandidat Karakter for hans Tro isædetfor hans Kundskaber, saafom det har forarget dem, at Kandidaten, der var ualmindelig dygtig, har bekendt sig til den saakaldte kirkelige Anstaltelse. Kandidaten har med Universitetsforfakterne for sig protesteret mod saadan Vilkaarlighed, men Professor Gisle Johnsen har paa begge Professorers Vegne svaret, at den kirkelige Anstaltelse er grundet i Uklarhed, og sølgelig maa Kandidaten have Karakter for sin Uklarhed, det vil her sige for sin Tro! Hvorhen saadan Vilkaarlighed kan lede, fylde med ængstelige Forestillinger, og det gjør saa meget værre, at man ved, det er ikke første Gang de Kandidater, som vedkjendte sig den kirkelige Anstaltelse, har faat Professorernes Mishag at søle. Saalænge Kandidaternes Opfattelse staar paa Lutherisk Grund burde den respekteres; at ville tvinge den paa alle Punkter ind under sin egen, ofte meget snevret og tørre, kan lede svagere Sjæle til Hysteri, skræmme andre aldeles bort og ægge de stærke, de mest begavede til aabent Oprør eller dulgt Bitterhed, — en daarlig Gave af en Højskole til sine Unger, en daarlig Gave

sig paa at nævne blandt Nordens øverste Mænd for alle Tider og vistnok som den øverste i denne. Thi vel har Norden samtidig haft større Digtere, større Tænkere, større Historikere, større Dsforfattere, Politikere, kort større Mænd i det Enkelte af det Meget, som gennem Menneskealder har gjort N. F. S. Grundtvig betydningsfuld for Udviklingen, kjønt ikke engang det bliver helt sandt, saafom han har været den største Præst og største Salmedigter i sin Tid; men i det samlede Dersyn, i Evnernes Sammenheng med alt det, som er Evne og Fremtid i Folkene selv, har han ikke i Norden havt sin Lige nu, om nogeninde. Vi er af dem, som tror paa Nordens samlede Gjenfødselse, og som derfor ogsaa tror, at det dybe Dje, der vakktes ved Døhleschlagers Morgenfang, slog op og saa, — det Dje var som Follenes eget, det var som Opkom af deres gamle Længsel, og de Syner, det da saa, rinder som Lysning over Vejen den Dag i Dag og vil gjøre det i Aarhundreder efter os. Naar nu Ungdommen i Norden føler sig grebet af det, som Gud være lovet og takket, mere og mere er blevet Dygaven, og gjør selv et dybere Greb i Folkebund

den; naar de saa der paa alle Punkter møder, hvad han har peget paa; naar de da sander med ham, at Religionen alene kan løfte, hvad de her ser ligge; naar de forstaaer, at det, som skal samle det enkeltvis løste, nemlig Fædrelands-kjærligheden, Almenaanden, og saa fødes af Religionen, — er det da Under, at de tager Forskyndelsen af ham, folkelig som den hos ham er i Dpfatning og Form, for des lettere at naa Folket, — er dette Under? Er det Under, at den kirkelige Retning fra at være spottet og spyttet, vover over alt Norden, saa vide som Nordens vakte Land vover? Der gives ikke længer den Professor, som kan stemme imod! Naar nu en Pabst ved Højstolen eller oppi en Stiftsstad eller Bygd, — strax Grundtvigianismen kommer bid, — skynder sig at udnævne sig selv til Klarhed, altsaa i dette Tilfælde endog til himmelsk Klarhed, forat stille sig ved Porten og afvise den lidende Stolebæring Grundtvig med daarlig Karakter for hans Tro, saa gjør man kun sig selv latterlig. Vi er visse paa, at ingen Sag stades mere derved end deres egen. Enhver kaldes paa Post, saasnart Tænke- og Samvittighedsfriheden angribes; thi disse er Alenodier, som et frit Folk holder i Hænde over alle andre.

— Professorposten i nordisk Literatur ved vort Universitet er nu opslaat vakant og Regjeringen har ifølge Kirkedepartementets Indstilling besluttet, at der skal konkurreres. Imidlertid er samtlige Sagens Dokumenter offentliggjorte. Det virkelige nedslaaende Budskab er derved blevet som bortvejet; thi det tør nu være blevet den almindelige Mening, at bedre anbefalet Mand end Hr. Rand. C. D. D. Bang viser sig at være, kan en Ansøger om en Professorpost ikke godt blive. Selv Modstanderne har gjort saadanne Indrømmelser, at disse rejser sig som Vidner mod dem. Derfor har ikke alene Meningen vendt helt om, men paa de Ranges indstændige Dvertalelser har Hr. Bang meldt sig som Konkurrent til Posten, ladende alle aarlange Krænkelse og Misforstaaelser være lagt bag, som ikke stete. Dette er et dygtigt Skridt, som vi haaber skal bringe ham Glæde; thi nu er Offentligheden paa Forhaand rigtig underrettet, nu har man ingen modvillig Bysnat at støtte sig til.

Som vi allerede havde hørt, da vi strev vor forrige Artikel om denne Sag, bliver Hr. Lorentz Dietrichson neppe blandt Konkurrenterne. Dels er Dietrichson ikke saameget Videnkabsmand, som han er en populær Gjenfortæller, dels har han en Stilling i Sverige, som vi kan kalde en Mission, og hvori han ikke alene gjør større Gavn end han kan gjøre her paa en Plads, der fræver anden Slags Begavelse end hans, men hvor han gjør saaledes Fyldest, at han har almindelig Agtelse og fortjener baade Danmarks og vor Tak. Det Kjendskab til vor Tænkning, Digtning og Kunst, han bærer med, hvor han særdes blandt Broderfolket, kan i sine Virkninger ikke vurderes højt nok, netop fordi den ved ham bliver saa levende.

Hr. Prof. Lud. R. Daas Mening, afgivet i hans Votum, at en Svensk helst burde have Posten, fordi en saadan kunde give bedst Bistand om svensk Tænkning og Digtning, er en besynderlig Fjeltagelse. Hvis det endda var forat gjøre den Gjerning hos os, som Hr. L. Dietrichson gjør saa godt i Sverige, saa maatte vi af Hjertet ønske en Svensk iblandt os, fjønt han vilde være vanstelig at faa, da saadant Talent er meget sjældent. Men til Lærerstolen i nordisk Literatur ved vort Universitet maa Folket bede om at faa sit eget Syn, sit eget Skjøn løst op paa den videnskabelige Højde, som forlænger og forklarer. Vi kan modtage fremmede Professorer i Naturfagene, i Sprogene; men naar fremmede Land skal maales med vor Land, naar man skal eftervise Nødderne til det, som har voget og vover hos os, forklare, hvad, som maa udstilles, og hvad, som maa holdes fast, da kræves, foruden stor Kundskab, ikke alene et nationalt Øje, men et Sind, som er fyldt af Fædrelandskjærlighed.

— B. Dunkers Bog om Revisionen af Foreningsakten mellem Sverige og Norge er hidkommet betids nok til at Storchingsmændene kan gjøre sig bekendt med den, før deres Arbejde begynder. Vi skal senere meddele Mere om og af den; idag aftrykker vi dens Slutningsstrofer:

Saalænge Unionsakten ikke kan opfinde og til Brug i Unionsstyrelsen anvende noget Middel, hvorved Norge kan bringes til at være ligesaa tungt som Sverige, eller Sverige til at blive ligesaa let som Norge, saa er det uundgaaeligt, at ethvert Fællesskab mellem Norge og Sverige maa føre til det samme Resultat, som Fællesskabet i de udenlandske Anliggender vitterlig har medført og vil medføre, nemlig at Norge i Virkeligheden ingen Del har i Bestyrelsen af og Beslutningen om disse Anliggender, men kun rolig og taalmodig maa finde sig i og rette sig efter, hvad Sverige vil.

Det kan ikke være anderledes, og vi beklage os ikke derover, anklager Ingen derfor. Men vi forlanger, at man ikke skal lukke sine Øjne for Sandheden, da man dog maa rette sig efter Forholdene, som de virkelig ere.

So større Rigevegten er i en saadan Forening mellem

de forskjellige Dele, desto videre kan man gaa i Henseende til Fællesskabet. Og dersom Danmark var med, kunde derfor Meget gjøres i denne Retning. Men mellem Norge og Sverige alene er intet andet Fællesskab muligt, end det, at Sverige alene bespørger det Fælles eller ubetinget raader derover. Dette medfører, at Fællesskabet, saalænge Unionen ikke omfatter flere Medlemmer end Sverige og Norge, ikke kan udvides udenfor det absolut Nødvendige, som er Forholdet til Ulandet.

Visse kunde videre gaaende Fællesskab i forskjellige bestemte Ting være særdeles nyttigt, naar det kunde være et virkelig Fællesskab, hvori Norge ikke hengav Mere, end det fik tilbage. — Vi ere, som sagt, enige med Modstanderne i, at Ensartethed i Lovgivning over alle de Gjenstande, der vedkomme Produktion, Consumption og Omsætning ikke alene over hele Scandinavien, men om muligt, over hele Verden, vilde være et stort Gode. Men naar der spørges om at tilvejebringe den ved Tvang, og derved, at et Folk maa finde sig i, hvad et andet Folk bestemmer, saa erkære vi, at det, man paa denne Maade vil berøve Folket, — dets Ret til idetmindste at have nogen virkelig Andel i de Bestemmelser, hvoraf dets Skjæbne er afhængig, — er et meget større og vigtigere Gode, end den Ensartethed over en større Del af Jordkloden af Lovene om Næring og Omsætning, som ved dets Opoffelse skal vinde. Den Foretagelsesaaend og tillidsfulde Driftighed, som Friheden og Selvstændigheden fopstrer, overvinder disse uadvortes Vanstigeligheder og Hindringer, ja ægges maaste endog ved dem til en saameget desto større og mere indbringende Kraftanstrengelse.

Asociationen er en fortræffelig Ting; men det maa ikke være den, som bestaar i, at Nogle engang for alle befale, og Andre altid aflyde, det maa ikke være Midtaldertidens Asociation mellem Laugsmesteren og hans Svende og Dreng. Den Slags Asociationer i det private Liv er Tiden voret fra. Saaledes maa man ogsaa haabe, at er den det ikke endnu, saa vil den dog snart ogsaa vore fra den Slags Asociationer mellem Folkene, hvorved et Folk raader over et andets Skjæbne.

Vi mene, at Sjælen er vigtigere end Legemet, Aanden ædlere end Kjødet. Vi mene, at naar ikke begge Dele kunne have, saa kan Friheden og Uafhængigheden give Midler til at erstatte Mangelen af Enhed med Naboer i Lovgivningen om Næring; men at Enhed over al Verden i Næringsvejenes og al anden Lovgivning ikke vil kunne erstatte Tabet af, eller træde i Stedet for den aandelige Bæffelse, Karakterstyrke og Foretagelsesaaend, som er Sjælen i al menneskelig Virksomhed, og som alene den fulde Raadighed over sin egen Skjæbne kan give et Folk.

Derfor er det fremdeles og bestandig vor Overbevisning og det Løsen, for hvilket vi ville vedblive at kæmpe, at Nordens Riger bør og maa slutte sig sammen til en Enhed mod Ulandet, at Enheden indad mellem Rigerne indbyrdes ikke ved nogen Fællesforfatning bør føres ud over enkelte udtrykkelig bestemte Gjenstande, og at, saalænge Foreningen kun bestaar mellem Sverige og Norge, Enheden kun kan og bør finde Sted mod Ulandet, ikke i indre Anliggender, ikke engang navngivne og bestemte, end lige ubestemte og ubestemmelige.

— Bibel-Saandbog, eller Vejledning ved Læsningen af den Hellige Skrifts Bøger, en Bog for det kristelige Familiehjem af Joh. Aug. Berg (5te Uplag, fra Svensk) er nærmest bestemt til, hvad Titelen viser, at vejele ved Læsningen af Bibelen, idet den i korte Træk først summarisk fremstiller Indholdet af saavel det gamle som ny Testaments Bøger, dernæst tillige giver Vink og Dplysninger om de forskjellige Bøgers Affattelsestid, Forfatter og Højhed; Bogen maa saaledes henføres under den bibelske Indledningsvidenskab. Fremfælingen er klar, og Forfatteren har i Begrænsningen af det mægtige Stof været særdeles heldig; Slutningen er fornyet med et Anhang om; I Bibelen Chronologi, II Bibelen Geografi, III Hellige Steder, Personer, Handlinger og Tider hos Hebræerne og IV Guds Aabenbarelse i det gamle Testamente. De 3 første Afsnit er temmelig udførligt bearbejdet og har den Fordel, at man her finder samlet, hvad man ellers maa søge spredt. Det 4te Afsnit, om Guds Aabenbarelse etc., der fornemmelig udvikler Læren om at „Herrens Engel“ i det gamle Testamente er identisk med Kristus, er udarbejdet efter de anerkjendte Verker af C. F. Keil og C. P. Caspari (Aristonia). — Bogen tror vi at kunne anbefale, ej blot til det kristelige Familiehjem, men ogsaa, og maaste især til Seminarister, Religionslærere og theologiske Studerende; de Sidste vil maaste intet Nytt finde; men den kan vissefelig lette Oversigten og det hjemlige Bibelstudium.

— Regler og Taxter for Postforsendelser, udarbejdet af Postfuldmægtig Hjort, faaes hos Boghandler Cammermeyer for 12 s. I Ulandet har man paa de fleste Steder Bevisere til Brug for Publikum i Postvæse-

nets stadig veglende Bestemmelser og Taxter. Hos os har man heri ikke havt Andet at rette sig efter end endel meget ufuldstændige Taxter for Breve til Ulandet, og et længe følt Savn er vissefelig afhjulpel ved Udarbejdelsen af denne fuldstændige Tabel.

Geografi efter Rektor D. C. L. Dahm ved H. Siemers paa Mallings Forlag. Pris 65 s indb. Bogen er med mindre Forandringer en Overfættelse af et i Sverige meget udbredt og anerkjendt Verk. For Norges Vedkommende er den en fuldstændig Samarbejdelse, men saavidt muligt efter Originalens Plan.

— En liden Jordbeskrivelse for de første Begyndere ved Slegw. Peterfen. Pris 8 s. Denne lille Bog giver adskillig Vejledning og synes godt stiftet til sin Bestemmelse.

Af skandinaviske Blades Indhold i sidste Uge. Foranlediget af en Indbydelse fra Fredsligen til flere svenske Politikere om at deltage i den 2den store Freds- og Frihedskongress, der skal afholdes i Bern, har Formanden for den demokratiske Forening i Sverige affandt en Adresse til Fredsligen, i hvilken Adresse Foreningen erklærer sig enig med Ligen i de fleste Punkter. Saaledes opstiller Foreningen som sit Program: Afstillelse af Stat og Kirke, Betyggelse af Enkeltmands Frihed og Lighed og Kommunernes Selvstyrelse. Naar Ligen vil frigjøre de arbejdende Klasser og affkaffe Proletariatet, saa indrømmer de svenske Demokrater det Velberettigede heri, men tilføjer ogsaa, at de overensstemmende med Liguens Udtalelser ikke tror at burde være med paa nogen socialistisk Reform; men at de gerne gaar med paa Gjennemførelsen af det, som efter deres Formening vil føre sikrest til Maalet, nemlig alle Borgerrettigheders Lighed, en forbedret og almen Undervisning og en fri Tilslutning. „Vi vil søge Freden gennem Friheden“, siger de; men denne Frihed skal ingen tyfusløs Frihed være; thi den skal grundes paa Nutids-samfundets retfærdige Ordning; og for disse sine Anstuelers videst mulige Udbredelse vil Foreningen anse det for sin Pligt at virke; men efter Foreningens Mening er det ikke blot de enkelte Stater, som maa omdannes under Senhyn til Retfærdigheden, men selve Folket, og det saaledes, at Grundsætningen for den omdannede Folket blev, at „hvert Folk har Ret til en national og politisk Enhed og Helhed“. Endelig er det Foreningens Overbevisning, at der endnu trænges Et for at naa det store Maal, Fred og Frihed, nemlig at Folkene bliver gennemtrængt af indbyrdes Agtelse og Retfærdighedsfølelse. Dette føler Foreningen sig særlig berettiget til at lægge Vægt paa, fordi den selv har en bitter Erfaring om, hvad det Mobbatte fører til, i at Pragerfreden endnu ikke er opfyldt, „og fra det Øjeblik af“, slutter Adressen, da det tyske Folk vil, at denne Ubilighed hører op, vil den ikke mere brændemærke vor Tidsalder.

Nyheder.

Asnæs i Solør den 24 Septbr. (Brev til Norsk Folkeblad.) I Winter og udover Vaaren var her trange Tider, og alle Bygder opover i Solør maatte gjøre store Tiltag med Indkjøb af Materialer til Arbejde og Kornvarer til de fattige samt til Sædeform. Heldigvis har imidlertid Aaret været bedre her end mange andre Steder i Landet, og vi ser med glad Fortrøstning Winteren indpde. Høavlen var endog rig mange Steder, og fjønt Kornet efter Snefald ikke har givet saameget, saa er dog Løen rig paa Korn og Kjøerne udmærket. Poteterne holder vi netop nu paa at tage op, og det er vist mange Aar siden denne Vært gav saa rigt Udbytte og af saa udmærket Beskaffenhed. I det Hele taget tror jeg derfor, at Solørsbyggerne kan siges at have gjort endog et meget godt Aar.

I Søndags fejrede vi en vakkert Fest her i Asnæs. Vi har allerede i mange Aar haft en Haandgjæringsstole for Smaapiger, og der har været yret almindelig Tilfredshed i Bygden med dens gavnlige Indflydelse paa Husstanden og paa Børnene i det Hele. Læreren har flyttet fra Rode til Rode, og Skolen har været godt besøgt af Børnene omkring, baade Storbørnernes, Smaabørnernes og Husmands og Inderskøernes. Skolelærerne kan ogsaa fortælle, hvorledes Jentungerne, siden Haandgjæringsstolen kom igang, altid har mødt snyggere, renere og ordentligere op paa den almindelige Skole, end før.

For nu paa et Sted at faa et samlet Overblik over Børnernes Fremgang, og for at gjøre Børnene en Glæde endes vi om at holde en Udstilling af deres Arbejder, som skalde udloddes, og Indtagten af Udlodningen anvendes til smaa Præmier eller Foræringer til Børnene. Tanken blev godt modtaget, og i Søndags samlede henved trehundrede Mennesker eller vel saamange, som Stovkjøle kunde rumme, til den festlige Sammentomst.

Vel femti Børn havde leveret Arbejder, og det var en sand Glæde for Alle, som interesserede sig for Skolen, at se den Dygtighed, hvormed Arbejderne vare udførte. Der var udmærket vaffer Linjøm, saa ordentlig gjort, som om den var sømmet paa Maskine, og der var Strømper og Bantter samt heklede og broderede Sager fra de større Viger. Udførelserne vare fra 6 til 17 Aar og i alle Livsstillinger, fra hende, som Baaren udover maatte betle sit Brød, og til Bygdens bedste Gaardmandsdygtre. Udblodningen af alle disse Sager fandt Sted under megen Jubel og Glæde. Snart var der En, som trak et Par blanke Sedler, og snart var det en gammel Ungkarl, som fik sig et Par Børnestrømper eller en Silleklud, og Latteren fik næsten ingen Ende.

Men saa kom Børnens Glæde. Det store Juletræ med Lys og Blomster blev afbæftet, og efterat en liden Sang var affunget og et Par Smaataaler holdte, myldrede Børnene frem forat finde sine Præmier. Det var ordnet saaledes, at hvert Barn fik „Præmie“; men hvorvel hver Pukke bar Udskriften 1ste, 2den eller 3die Præmie, havde man dog ikke holdt sig saa strengt til Rangfølgen, hvad Kostbarheden angik; men naar Noget særdeles kunde behøve det, fik hun et Konfirmationskræde eller endog et helt Kjøletøj, om hun end ikke stod paa 1ste Præmie. Heller ikke Læreren blev glemt. Glæden var stor blandt Børnene, og de vil vist ikke saa snart glemme den Aften.

Samtlige Børn vare indbudne som Gæster, og de omkringboende Familjer havde besværet en tarvelig Beværtning. Ligesaa mødte Børnens Forældre og næsten alle Ledtagere op, og da de efter Opfordring selv havde taget „Levemaaden“ med, havde vi en munter Aften med Prat, Dans, Hornmusik og Børneglæde til Kløften var henimod ellevé.

Denne Tilstelning i sig selv kan ikke have saameget at betyde; men selve Sagen — Haandgjerningskolen — er visseelig en af vor Tids vigtigste Spørgsmaal. Der klages saameget over, at der i alle Skoler læres faalidet for Livet, og Klagen er vistnok ikke uden Grund. Der kræves større Anstrængelser og større Dygtighed i alle Retninger nu end før, og derfor maa ogsaa særskilt Udbanelse til. Arbejdet maa høves til Værd og Værdighed, det maa læres som ethvert andet Skolefag og det ikke alene for Zenternes Vedkommende, men ogsaa for Gutternes. Derved kan de vinde Magt til at tage sig frem i Verden, medens selv Arbejdet og dets Udbytte til Lærefag hæver Jævnheden op og gjør den arbejdende Borger oplyst og selvstændig.

Dg — tager man først Gødbilsk med — vil det ikke være nogen uoverkommelig Byrde for Folket. Vor Lærereninde har i Løn 100 Spd. om Aaret og holder sig selv Lokale. Deraf indvindes 30 Spd. for syede og strikkede Sager, som sælges, eller ved den Afgift af 2 p. pr. Dag, som de Børn betaler, der vil arbejde for sig selv i Skoletiden. Den hele Udgift er saaledes kun 70 Spd. aarlig, og det er sikkert, at ikke mange Penge er bedre anvendte. En lignende Skole for Gutter vil rimeligvis ikke koste Mere, og om end en Lærer for hvert Børn kan være lidet i en stor Bygd, saa er Aaret langt, og der rækker altid lidt Lørdem til Alle, som vil have den. S. S.

Kongen rejste i Lørdags til Ringerike og opholdt sig et Par Dage paa Homledal, fra hvis Omegn han har taget nogle Stiger. Den øvrige kongelige Familie rejste efter i Mandags og mødte Kongen ved Sundvolden, hvorfra Samtlige begave sig op til Udbygten „Dronningen“. Rejsen var desværre ikke begunstiget af heldigt Vejr, idet en tyk Taage hindrede Udsigten over den smukke Egn. Tilbagereisen foregik Mandag Aften under Ledfagelse af en Mængde ridende Bønder, ligesom Omegnens Beboere mødte frem i Festdragt, og paa alle Steder, som Toget passerede, vare Boligerne pyntet op med Blomster og Lys. I Sandviden var der stærkt illumineret, hvilket tog sig særdeles godt ud i den mørke Aften.

Borgerballet i Tirsdags overværes af omfr. 700 Mennesker. Salen var festlig smykket med Grønt, Blomster og en umaadelig Lysmaske. For de 6 kongelige Personer var indrettet en Forhøjning med kronede Sæder, bag hvilke Udsmykninger var en hvid Vund med gyldne Stjerner, hverover saas de 3 Rigers Vaaben. Kongen dansede hver Dans, ligesom de øvrige kongelige Personer, navnlig Prinserne, flittigt dansede med. Ved Aftensbordet udbragtes Kongens Staal af Politimester Michælet, Dronningens af Ritmester Th. Meyer, de Forlovedes af Pastor Landberg, Prins Augusts og Prinsesse Thereses af Raadmand Ebbell. Kongen udbragte en Staal for Kristiania By. Samtlige Staalers ledfagedes af Hurraer og Fansarer fra Driestret.

Stortinget sammentraadte i Torsdags efter Grundlovens Bud om, at dets Medlemmer skal samles den 1ste Søndag i Oktober. Samtlige Repræsentanter fremmødte med Undtagelse af Nyhus fra Hedemarkens Amt, i hvis Sted mødte 1ste Suppleant Grødd. Sv. C. Nordre-houg, og Kirkesanger S. Nielsen fra Nordlands Amt, for

hvem rimeligvis 1ste Suppleant Jøged Nergaard vil komme til at møde. Begge de nævnte Repræsentanter har faat Sygdomsforfald.

Den 12te norske Hæve- og Landbrugsubstilling, som i disse Dage her i Byen er aabnet i det militære Ridehus m. fl. Steder, udmærker sig ved en rig og smuk Samling af forskjellige Gjenstande. Af Præmier er fra Selskabet for Norges Vel den store Sølvmedalje tilkendt Handelsgartner P. C. Christensen for den bedste og fuldstændigste Samling af Kjøffensvarter og udmærket Kultur. Selskabets Sølvmedalje er tilkendt:

- 1) Handelsgartner E. Hansen for den næstbedste Samling af veldyrkede Kjøffensvarter.
- 2) Handelsgartner J. Nielsen paa Bøgeløffen for righoldig Samling af veldyrkede Kjøffensvarter.
- 3) Handelsgartner D. Ustildsen for Samling af stærkt udsillede Kjøffensvarter.
- 4) Gartner J. F. Larsen, Oslo Ladegaard.
- 5) Chr. Schou ved Gartner L. Andersson, begge for Samling af Træfrugter af forskjellige Slags.
- 6) L. Herstad for Væbler.
- 7) Boghandler Feilberg for Pærer.
- 8) Nas Landbrugsskole for Rodfrugter.
- 9) Th. Sverdrup, Riis, for Lur-nips.
- 10) Holsmark, Tvøther i Aker, do.
- 11) Nas Landbrugsskole, Hvede.
- 12) Dverretsagfører Fjølger, Lyomb, for Rug.
- 13) Helgesen, Raulum, do.
- 14) J. Brandt, Frogner, for toradet Byg.
- 15) Nas Landbrugsskole, do.
- 16) D. Beberg, Fossum, for gule Agerarter.
- 17) Den botaniske Have paa Tøien ved Th. Schulz, for den bedste og righoldigste Samling af Calabrier, Begonier og Begonier.
- 18) Handelsgartner Johs. Nielsen for en Ampel et Ferrardium, en Vase og Kranje.
- 19) Botanisk Gartnersvend Th. Schulz for den smukkeste og mest smagfuldt ordnede Vase med Græsarter. Desuden er uddelt 59 Bronce-medaljer.

Det norsk-britiske Telegrafkompagni vedtog mod nogle Stemmer og efter adskillig Debat i Generalforsamlingen den 28de f. M. følgende Forslag: „Direktionen benyndiges til endelig at vedtage eller forkaste den under 12te Aug. 1868 med det dansk-engliske Kompagni foreløbigen affluttede Kontrakt, alt efter som den finder, at Aktieselskabets Interesser derved plejes, og med de Modifikationer, som maatte findes hensigtsmæssige.“ Efter de Oplysninger, Telegrafdirektøren meddelte i Mødet, vil det være fordelagtigt for os at komme i Forbindelse med det Danske Kompagni, da det er den engelske Regjerings Tanke gennem Indrømmelser til Danmark at skaffe sig den mest lige Forbindelse med England for alle sine Linjer helt fra Kina.

I Drammen indbydes til et Almenmøde den 27de for at tage under Overvejelse Oprettelsen af en Arbejderforening. 300 mødte frem og vedtog til en saadan Forening i Drammen i alle væsentligste Lovene for Kristiania Arbejdersamfund. Kontingenten besluttedes at være lige for Alle og blev sat til 48 p for Aaret.

Drammen-Mandsford Jernbanens høstidelige Aabning skal foregaa den 9de Oktober. Aabningshøjtidelighederne vil efter Indbydelse overværes af Kongen, Dronningen samt de øvrige Medlemmer af den kgl. Familie, og Dagen efter antages Banen at kunne aabnes for Traffikken. I Drammen forbindes Festspladsen med Middag og Val.

Kronprindsen af Danmark er udnævnt til Grevs-oberst i 2den Aftershusfste Infanteribrigade.

Til Opførelse af Bragerens Kirke har Drammens Kommunalbestyrelse bevilget 34,800 Spd., hvortil kommer 4,200 Spd. til Inventarium og 5,000 Spd. til Orgel og Alterbilleder. Det største Beløb har Byen faat af Stedets Sparebank.

En ny Borgerkolebygning skal efter J. L. blive opført i Tønsberg. Dens Kosteende anslaaes til 14,146 Spd., hvorhos Bygningen skal være færdig til at tages i Brug fra 1ste Janr. 1870.

Hurtig Sejllads. Briggen Lrio fra Kristiansund (92 R. L.), bygget paa hjemstedet af Skibsbygger Møhle, ført af Kapt. Seehuus, har efter Aftenbl. tilbagelagt Vejen fra Havana til Kristiania (1270 Mil) paa 32 Dage, medens en almindelig heldig Rejse varer dobbelt saa længe. Ladningen, 1100 Kister Sukker, var fuldkommen uskadt.

En russisk Fregat med 800 Mands Besætning er strandet paa Jyllands Vestkyst. Besætningen, hvoriblandt en Storskytse, Rejsersens 3die Søn, er paa 5 Mand nær bleven reddet. Skibets Master er kappet.

John Ericsson har — beretter de amerikanske Aviser — gjort en ny forartet Opdagelse ved at finde ud en Maade, hvorpaa man kan anvende den af Solen udstraaende Varme som mekanisk Drivkraft. Han paavisar — siges der i et svensk Blad — i en Skrivelse til Lunds Universitet ved dets Jubelfest, „at et Areal af 10 Kvadrattod af Solens Glæde driver en virkelig Dampmaskine paa 45,984 Hestes Kraft, der skal kræve et Kulforbrug af mere end 1000 Centner Kul i Timen.“

Et nyt Dampskib er efter Bergensp. gaat af Stabelen fra Bergens m. fl. Verkted. Dampskibet har faat Navnet „Laurvig“, er bestilt af et Interessentskab i denne

By, har 125 Fods Længde, 19 Fods Bredde, kombineret Maskine af 220 effektive Hestes Kraft (omtr. 30 nominelle) og antages at ville gjøre 10 Miles Fart med Forbrug af kun 2 Tr. Kul.

For Svend Foyn har Tønsbergs Borgere efter Jarlsb. Tid. holdt en Grevsfest, ved hvilken Ordføreren, Dverretsagfører Erlandsen, talte for Hædersgæsten og iblandt andet takkede ham for den Jærbidighed og Foretagelsesaaud, hvormed han i en lang Aarrække har arbejdet for Stedets Høringssagene. Ved Maaltidets Ende indfandt sig en lang Række festligklædte Arbejdere, der affang en for Festligheden forfattet Sang, hvorpaa ifemtes et rungende Hurra for Søhelten, Borgeren og Arbejderen Svend Foyn.

Fra Tromsø meddeles i Tr. Stiftst. den 12te f. M., at Hoet i Egnen saagodt som overalt var bragt i Hus og taalelig velhæret. Det er mange Aar, siden Hoet er blevet solgt til en saa lav Pris som iaar, hvilket ikke er paa Grund af noget usædvanligt stort Udbytte, men er forarsaget ved de trykkende Tider og den store Pengemangel blandt baade Lands- og Byfolk. Priserne paa Rodfrugter og Grønsager har dog ikke været ringe; men de antages at ville falde, naar Potetopagningen for Alvor begynder, hvorved der forhaabentlig vil vise sig, at Udbyttet omtr. er Middelsaars. Sildefisket i Malangen vedvarer. Sil-den er overordentlig fed og af middels Størrelse.

Østre Molands Folkeforening har efter B. L. i et Møde paa Gaarden Mønesjar i Tromsø Sogn vedtaget: a) at virke til Bortryddelse af Norden inden Præstegjeldet; b) at udbrede Bessjendtskab til og give Folket Anledning til at udtale sig om Kommunal- og Statsstyrelsen; c) at give Autoriteterne Anledning til at erkynnde sig om Folkemeningen i vigtige Sager. Videre besluttedes, at enhver uberygtet Person i Præstegjeldet kan blive Medlem af Foreningen, naar han melder sig til Bestyrelsens Formand, at Medlemmerne ikke betaler Kontingent, samt at 2de aarlige Møder holdes, og oftere, om Bestyrelsen finder det nødvendigt. Forsamlingen udtalte sig om udvidet Stemmeret derhen, at enhver norsk Borger burde have denne Ret, men fandt paa Grund af vore uudsillede Forhold at burde sætte den en Grænse, hvilken man rettest troede at finde i Skatten. I Stemmegivningen, om den laveste Grænse for Stemmeret skulde sættes ved Betaling af 1 eller 1½ Spd. i Skat, var Halvparten af Forsamlingen for det ene, den anden Halvpart for det andet Forslag. I Spørgsmaalet om Udligningen af Skat til Fattigvæsenet vedtog Flertallet, at et Beløb stort 75 Spd. af en Mands Næring skulde fritages for Skat uden Hensyn til Familjens Størrelse, uden forsaavidt Ligningskommissionen i visse Tilfælde finder det nødvendigt. Skatten paa de matriferede Ejendomme fandt man uheldig, og for at bringe Overensstemmelse i dette Stykke troede man det rettest at beregne Enhvers Formue i Penge og derefter at ligue. Det blev ogsaa vedtaget, at naar en Mands eller Kvindes rede Penge ikke ræk op til 100 Spd., burde de ikke statte-lægges.

Redigt: Et Professor-Embede ved Universitetet i nordisk Literatur (800 Spd.); en Lærerp. for en theol. Kand. ved Østminstitutet i Trondhjem (300 Spd.); Laurvigs residerende Kapellani (600 Spd.).

Udnævnt: Resid. Kapell. i Stod S. D. Holland til Sognepr. i Aurland i Midtre Sogns Provsti; Sognepr. i Hyllestad S. P. Hveding til Sognepr. i Fufe i Midt-hordlands Provsti; Chef for 2det Komp. af 2den Aftersh. Brig. Kapt. U. S. Rosenbergt til Major ved Nordste Jægerforp. og Chef for sammes 2det Komp.; Ritmester C. F. B. Lassen til Kaptejn-Vagtmester ved Trondhjems Fæstning; Lensmand i Vardø S. H. Westel til Lensmand i Verdalen.

Kornpriser for udenlandsk Vare i Partier:

	Kr.ania.	Dramm.	Stav.	Kr.sand.	Tr.hjem.
Rug	4 ¹ / ₅	4 ⁹ / ₁₀	4 ³ / ₁₀	—	5 ¹ / ₂ Spd. —
Byg	4 ¹ / ₅	4 ¹ / ₅	4 ¹ / ₅	4 ¹ / ₅	4 ³ / ₅ Spd. —
Havre	2 ¹ / ₅	2 ¹ / ₅	—	—	2 ¹ / ₅ —

Torvepriser i Kristiania den 2den Oktbr., Drammen 28de Septbr., Kristianssand 29de, Trondhjem 25de og Stavanger 26de September.

	Kr.ania	Dramm.	Kr.sand.	Tr.hjem.	Stav.
Drethjød	2 ¹ / ₂ -3	5	4 ¹ / ₂	5	4 D. B.
Kalvetjød	4-5	5	7	(1 ¹ / ₂)	4 —
Faarethjød	3-4	4	4	4	4 —
Fleth	5 ¹ / ₂ -6	—	8	5	—
Eg	—	36	40	30	24 p. Snes
Smør	12-14	14	16	11	14 D. B.
Mælk	—	—	4	2	4 pr. Pot
Poteter	5-6	7 ¹ / ₂	8	3	7 D. L.
Birkeved	14-16	13	—	15	18 D. F.
Furuved	11-12	10	9	12	12 ¹ / ₂ —
Granved	9-10	9	—	9	—
Stenkul	—	—	—	—	40 p. Td.
Voldhøj	10-11	14	15	—	9 D. St

Desuden i Kristiania: Timothejs 2 Spd. 96 a 2 Spd. 108 p; Rughalm 1 Spd.; Byghalm 1 Spd. 36 a 1 Spd. 48 p; Havrehalm 1 Spd. 12 a 1 Spd. 36 p; Havremel 7 Spd. 60 p pr. Skpd.

Bekjendtgjørelser.

3 Holt Præstegjeld er Lærerpøsten ved Omgangsskolen i Dufel og Heglands Skolekreds ledig. Læreren Løn er 50 Spd. for 30 Ugers Skolehold foruden Kosthold in natura.

Ansøgninger sendes til Skolekommissionen i Holt inden 6 Uger fra Dato. Den 11 September 1868.

2 Skolelærer-Umbud

ere, fra 1ste Januar 1869, ledige i Spøndre-Dalen, nemlig ved:

1) Dus's og Mangsats Kredsskoler, 20 Uger ved hver Skole; Løn 1 1/2 Spd. pr. Uge, Kostgodtgjørelse 1 1/2 Spd. do. — Skolerne ligger en kort 1/4 Mil fra hinanden. — Der er Familiebolig, men ikke Jord ved Dus'skolen, hvor Læreren vil tilpantes at bo.

2) Stovens 5 Omgangsdistricter, 8 Uger i hvert District, Løn og Kostgodtgjørelse som oven nævnt. Rimeligvis kan Læreren faa Familiebolig og lidt, ganske ubetydeligt, Jord ved Mangsats Kredsskole. Districterne og deres Pladse ligger meget spredte, faa Umbudet maa kaldes meget besværligt.

Andragender, stilled til Hamars Stiftsdirection, indsendes i betalte Breve til Spøndre Dals Sognepræst, adr. Sanders Station, inden 1ste Decbr. forstkommende og maa bilægges med Attest for moralsk Vandel til Datum.

Lærer- og Organistpost.

En saadan Post er ledig i Vaagens Hovedsogn, Lofotens Provsti, med 24 a 36 Ugers (f. T. 28 Ugers) aarlig Undervisningstid a 2 1/2 Spd. pr. Uge og fast Kosthold. Som Organist lønnes han med 50 Spd. aarlig, og der forudses, foruden Duellighed paa Orgel, ved betryggende Attester godtgjort, at han tillige kan indøve herfremmigt Sang, for hvilket han efter sin Dygtighed heri vil kunne vente en ikke faa Løn, mindst 20 Spd. Lønshjælpelse. — De 2de Kredse, der, saalænge han er Organist, vil blive ham tildelt, ligge omtrent 1/4 Mil Landveie fra Kirken. — 6 Ugers Dypgulfesfrift fra Læreren Side betinges, ligesom ogsaa en lignende Tidsskrift forbeholdes gjensidig for Organistpostens Vedkommende. Ansøgning, stillet til Tromsø Stiftsdirection, indsendes inden 6 Uger i betalt Brev til Vaagens Sognepræst.

Ledig Lærerpøst.

3 Vinje Præstegjeld er Lærerpøsten i Aabø-Hyllands og Vebus Kredse samt Ljønnegrænd ledig. Skoletiden er 24 Uger aarlig, hvoraf 12 Uger i fast Lokale, og Lønnen 1 Spd. 30 f pr. Skoleuge samt Kosthold in natura. Ansøgninger, stilled til Kristianslands Stiftsdirection, indsendes i betalte Breve til Vinje Skolekommission inden 6 Uger. Vinje Præstegaard den 7de September 1868. J. P. Smith.

Kirkefangerbefillingen og den dermed forbundne Skolelærerpøst i Vægs Præstegjeld under Spøndre Helgelands Provsti er atter ledig, da den, der i Sommer blev bestiftet dertil, ønsker at forblive i sin forrige Stilling. Indtagterne af Kirkefangerbefillingen have hidtil udgjort Noget over 60 Spd. aarlig. Paa Klokkergaarden, af Styld 2 Daler 44 f, fødes 1 Hest og 8 a 10 Kjør, 15 til 20 Faar og avles 60 til 70 Ldr. Potetes og 20 til 30 Ldr. Korn. En Mand paa omt. 90 Aar har et libet Kaar af Gaarden, der bestaar i Foder til 1 Ko og 2 Faar samt Brugten af et Agerstykke. En ny Hovedbygning er nylig opført af Kommunen, og Udbudsbygningen er nu fuldstændigen istandsat. Som Lærer forpligtes Kirkefangeren til at undervise fra 27 til 36 Uger om Aaret med en Løn af 1 Spd. 90 f pr. Skoleuge og Kostholdsgodtgjørelse. Ansøgninger indsendes gennem Vægs Sognepræst til Tromsø Biskop og Stiftsdirection inden Udgangen af November d. A. Attester indsendes i Attestfrister, da de ei blive tilbagefendte uden ved Kommissionær. Posten agtes besat i Januar eller Februar n. A.

Ledige Skolelærerpøster.

3 Grans Præstegjeld paa Hadeland ere følgende 2 Lærerpøster ledige fra Nytaar 1869:

a) Vestfjeldens Skolekreds med 35 Ugers aarlig Skolehold i 3 Nøder.

b) Bjørstovens Skolekreds (14 Uger) med Tillæg af Nordre Brandbo (10 Uger) samt Hanung (5 Uger) og Rjølvøien (5 Uger), tilsammen 34 Uger

I begge Kredse holdes Skolen som Omgangsskole. Lønnen er 7 Ort ugentlig; Kost og Herberge erholdes paa vedkommende Skolesteder. Ansøgninger om disse Pøster, forsynede med Attester, indsendes i betalte Breve til Grans Skolekommission inden sex Uger fra Dato og maa tillige indeholde Dplysning om, hvorvidt Ansøgeren forlanger Ansættelse i en særskilt af de nævnte to Kredse eller overlader Skolebestyrelsen at overdrage ham hvilken som helst af dem. Hvor denne Dplysning mangler, vil det sidste Alternativ anses at være ment.

Grans Præstegaard 23 Sept. 1868.

Brandforsikrings-Selskabet „NORDEN“

overtager Forsikringer i Landdistrikterne paa almindelige Landbonærings-Gjenstande til 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret; man henvende sig til Hovedcontoiret i Christiania eller nærmeste Agent. Jacob Ihlen. H. F. Løkke. Olaf Olsen.

M. Langaard. J. Birch.

C. F. Gjerdrum. adm. Directeur.

J. Aarestrups

Pianofortefabrik i Bergen

anbefaler opretstaaende Pianoforter til 160—180 og 200 Spd. Salon-Flygel 350 Spd. Concert-Flygel (efter Bestilling) 450 Spd.

Table listing products like Prima skotsk Paraffinolie, amerikansk Jordolie, Tyristubbens Træolie, and Hollandsk Patent Lampolie with prices per flask or pot.

S. Amundsens & Co.s Farvehandel.

Christiania almindelige Brandforsikringsselskab

Livsforsikringsselskabet IDUN

med Aktiekapitaler: En Million Species tegner Forsikringer imod billige Præmier og liberale Vilkaar.

Hovedkontor: No. 5, Prindsens Gade. D. Kildal. Ths. Joh. Heftye. Joh. H. Andresen. B. Dybwad. J. Gjerdrum.

Udsjager og Antikviteter.

Undertegnede kjøber allelags Udsjager og Antikviteter som Grav- og Jordfund af Guld, Bronze, Jern og Sten, alle Sorter Sølvgjenstande, der ere hundrede Aar gamle og ældre, som Sølvskeer med korte Skafte og runde Blade, Stuer med Sølvsk, Gaffel og Kniv, Fiske af Sølv, Driftkøhorn, allelags Vaaben, som Stridsvær, Stridshamre, Sværd, Raarder, Dolke, Pistoler, Geværer, Partisaner, Hellebarder og Spyd. Gamle Porcellænsvaaser, Figurer, Fæde, Kopper etc. Slebne Glaspokaler med Vaaben eller Inscription, udfaarne Egetræs Skabe og Kister, gamle Lysekrone, Lysestager og Kobberfæde med Figurer. Uhre med Emailleportrætter, Daafer og Væster m. m.

Wm. Gram.

ASPETØMMER

leveret ved Jernbanestation, kjøbes stedse til høie Priser af I. L. Sundt, Youngstorvet, Christiania.

Physharmoniums.

Med de for Soliditet og smuk Tone bekjendte Physharmoniums fra Trayser & Co.s Fabrik i Stuttgart er jeg nu godt forsynet. Prisen er 40 Spd., 45 Spd., 60 Spd. og 120 Spd. Stykket. Mod contant Betaling tilstaaes 5 pCt. Rabat. Udenbys Ordres expederes prompte. I. W. Cappelen.

gunghus

En spædbygget Jagthund af middels Størrelse, sort med brune Tegninger, smalt hvidt Bles, hvid Snude, hvid i Nakken og Bryster, lydende Navnet Scier er bortkommen. For Tilbagebringelsen eller Paavisning af Dpholdsted betaler Eieren, der bor i Ballefagden No. 27, en god Dufør.

I. W. Cappelens Pianoforte-Magazin

er for Tiden godt assorteret med opretstaaende Instrumenter fra Pleyels, Erards og Hüni & Hüberts Fabrikker til Priser fra 200—300 Spd. — Fuldstændig Priscourant udleveres fra Lageret og tilstilles Udenbysboende paa Forlangende franco pr. Post. Paa Grund af Toldnedsættelse kan nu tilstaaes 5 pCt. Rabat mod contant Betaling. For Pianoforternes Soliditet garanteres, og ved Forsendelse leveres Emballage gratis. Paa Lageret forefindes nogle brugte Instrumenter, der sælges til moderate Priser.

Til Fattigkommissionerne.

Da Eilert Sundts Bog om „Aenligheds-Stellet i Norge“ er lagt under Presjen, forventes Subscriptions-Planerne fra Fattigkommissionerne snarest mulig porto-frit indsendte til J. Chr. Abelsted.

Prima dampsmeltet Medicintran

leveres til Dagens Pris saavel tøndevis som i mindre Kvanta, frit ombord, af P. C. Hoel i Alesund.

Vort Land.

Den udkomne Halvaargang af Ugebladet „Vort Land“ med „Dølen“ som Feuilleton faaes heftet og forsynet med Indholdsfortegnelse hos Bogtrykker Larsen, Dvre Slots-gade No. 16. Præis 24 Skilling.

Udkommet er Tidsskrift for literære Arbejder af Ungdommen

I. II. Pris 30 Skill. Postporto 5 Skill. Expedition Øvre Slotsgade 16, Christiania.

Hos J. Beyer i Bergen er udkommet og faaes i Bog-laderne:

E. Mohn, Om Maalkagen og det Bergenske Maal-strev, 12 Skill.

Paa mit Forlag har forladt Presjen:

Ræsebog for Folkefolen og Folkehjemmet.

Udgiven efter offentlig Foranstaltning. Trede gjennemseede og rettede Dplag. Første og andet Skoletrin. Trede Skoletrin, hvormed Bogen er komplet, udkommer i Slutningen af Oktob; men der er Anledning til sraar at erholde de allerede udkomne tvende Skoletrin, mod at Bogen betales for komplet indbundet i tre Bind med 50 f og i to Bind med 46 f. Udenbys Ordres expederes prompte, og trede Skoletrin tilstilles Kjøberen som Rest, sraar det er udkommet. J. W. Cappelen.

Forlagt af Ed. B. Gjertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Han og Ho.

Av Kr. Janson. Pris 60 f, smukt indb. 84 f.

Tidligere er udkommet: Janson, Kr. Fraa Bygdom. 2dra Uplaget. Pris 60 f. — Norste Dikt. 60 f. — Jon Arason. 60 f. — Ei Slaastjempa. 12 f.

Paa den norske Lutherstiftelses Forlag er udkommet: Smaastrifter No. 1: Den falske og den sande Fred. (Overlat fra Eversf). Pris 2 St.

No. 2: Hvorledes skal Bibelen læses? (Overlat fra Engest). Pris 1 St.

Tilfalg i Stiftelsens Expedition, Toldbodgaden No. 40, hos Expeditor Bjørnstad.

Hos Undertegnede faaes:

St. Matthæi Evangelium med Forklaringer efter Dr. P. Fjellstedt. Præis 36 f, smukt indb. 48 f og 60 f.

St. Jacobi og St. Petri almindelige Breve med Indledning og Anmærkninger efter Dr. P. Fjellstedt. Præis 18 f, smukt indb. 24 f.

Johan Gerhards Hellige Betragtninger. Præis 40 f, smukt indb. 50 f. J. W. Cappelen.

I Kommission hos Undertegnede er udkommet, og faaes i alle Landets Boglader:

Erik Hoff: Treftemlige Børnefange I. Hefte. Pris 20 Skill. Alb. Cammermeyer, Juveler Tostrops Gaard, Kirkegaden.

Hos Undertegnede faaes:

Luthers lille Katekismus med kvænsk og norsk Text. Pris indb. 7 f, i Skindbind 10 f.

Udtog af Alterbogen med kvænsk og norsk Text. Pris indb. 24 f. J. W. Cappelen.

Bergensposten.

Abonnement paa Bergensposten kan fra hvilken som helst Tid tegnes ved alle Postkontorer i Landet og i Christiania ogsaa hos Undertegnede, hvor og enkelte Nummer kunne erholdes a 3 f pr. Nummer. Avertissementer til Bergensposten besjerges uden anden Udgift end Avertissementets Kostende. Alb. Cammermeyer, Juveler Tostrops Gaard, Kirkegaden.

Tiltrædende Abonnenter

faar gratis de Numre af forrige Kvartal, hvori Kronprinsens Amme staar.